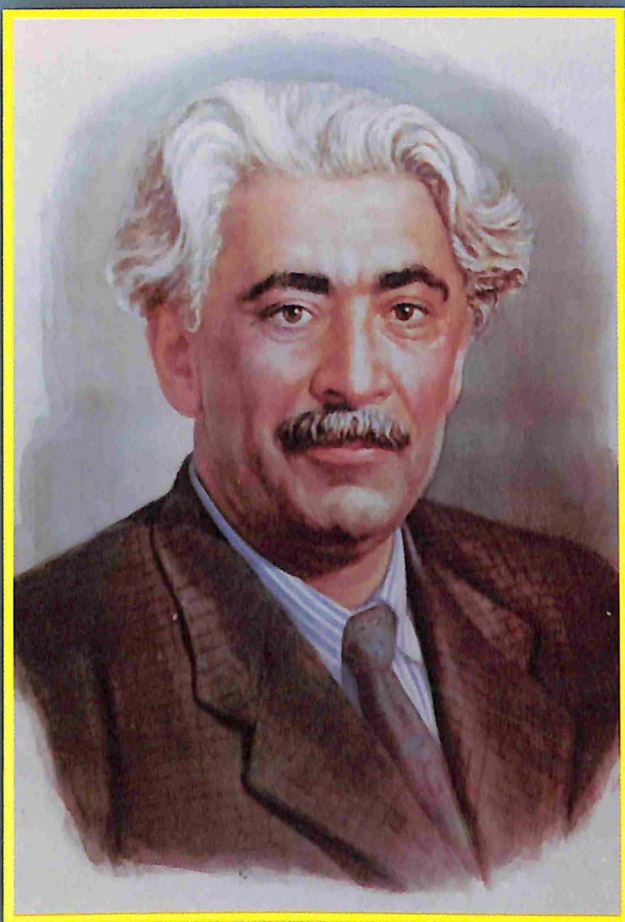

صمد وورغون

يادا سال منى

یاد ا سال منی

صمد وورغون

چاپا حاضیر لایان: رضا پیشکاریه اصل

نشر

۱۳۸۳

یاداد سال منی

صمد وورغون

چاپا حاضیر لایان: رضا پیشکاریه اصل

چاپ اول ۱۳۸۳ / ۷۰۰ جلد / رقعی / ۱۰۰ صفحه

ISBN: 964-8105-43-X

شابک: X-۴۳-۸۱۰۵-۹۶۴

مرکز پخش: تبریز، اول خیابان طالقانی، جنب داروخانه رازی

تلفن: ۵۵۵۵۳۹۳ (۰۴۱۱) ویا ۶۸۹۷ ۱۱۶ ۰۹۱۴

E_mail: akhtar_pub@yahoo.com

۸۵۰ تومان

ايچينده كىلر

۵	آذربايجان
۱۰	داغلار
۱۱	آنا
۱۲	چيچك
۱۳	كورجايى
۱۵	حركت
۱۸	شوشا
۱۹	بزهك وزينت
۲۰	قافقاز
۲۳	بۇيوك اديب
۲۵	ئاتوان
۲۷	تبريز گۇزلىنه
۳۰	شاعيرين اؤلومو
۳۵	ياديما دوشدو
۳۶	صابيرين شرفينه
۳۹	سونبول
۴۰	دانيشاق
۴۰	باهار و من
۴۲	بنۇشه
۴۳	چيل تويوغون تك يومورتاسى
۴۷	نظامى
۴۸	لزكى قىزى
۴۹	آلاگۇزلىر
۵۰	آنانين اؤيودو

۵۲	شفقت باجیسی
۵۴	تارلا نغمه سی
۵۵	آذربایجان بالاسی
۵۹	حیات فلسفه سی
۶۲	شاعرین سلامی
۶۳	داغلار
۶۴	گوله - گوله
۶۵	منه بئله سؤیله دیلر
۶۹	سؤزون شهرتی
۷۲	استقبال ترانه سی
۷۶	منیم ارزوم
۷۸	منیم روباییم
۸۰	یاندیریلان کیتابلار
۸۲	محبت الهاما چاغیریر منی
۸۵	لندن قاری سی
۸۸	بئله لریده وار
۸۹	غزل
۹۰	غزل
۹۱	غزل
۹۲	غزل
۹۳	شاعیر، نه تئز قوجال دین سن!
۹۴	من تلمیمیرم...
۹۶	داغلار
۹۷	جئیران
۹۹	یادا سال منی

آذربایجان

چتوخ کتچمیشم بو داغلاردان
دورنا گوزلو بولاقلاردان
ائتیمیشم اوزاقلاردان
ساکیت آخان آرازلاری
سینامیشام دوستو، یاری...

ائل بیلیرکی، سن منیمسن
یوردوم، یووام، مسکنیمسن
آنام، دوغما وطنیمسن!
آیریلارمی کؤنول جانندان؟
آذربایجان، آذربایجان!

من بیر اوشاق، سن بیر آنا
اودورکی، باغلییام سانا
هانکی سمته، هانکی یانا
هئی اوچسام دا یووام سنسن
ائلیم، گونوم، اوبام سنسن!

فقط سندن گشن دوشنده
آیریلیق مندن دوشنده
ساچلاریما دن دوشنده
بوغار آیلار، ایللر منی
قیناماسین ائللر منی.

۶ / یادا سال منی

داغلارینین باشی قاردیر،
آغ اۇرپه گین بولوتلاردیر
بۇیوک بیر کئچمیشین واردیر
بیلینمه بیر یاشین سنین
نهلر چکمیش یاشین سنین.

دوشدون اوغورسوز دیللره
نحس آیلارا، نحس ایللره
نسیللردن نسیللره
کئچن بیر شؤهرتین واردیر
اوغلون، قیزین بختیاردیر...

هئی باخیرام بو دوزلره
آلاگوزلو گوندوزلره
قارا خاللی آغ اوزلره
کؤنول ایستر شعر یازا
گنجله شیرم یازا- یازا.

بیر طرفین بحر خزر
یاشیل باش سونالار گزر
خیالیم دولانار، گزر
گاه موغانی، گاه ائلدار
منزل اوزاق، عؤمور یاری!

سیرا داغلار، گئن دره لر
اورک آجان منظره لر
جئیران قاچار، جو یور مه لر
نه چوخدور او یلاغین سنین!
آرانین، یا یلاغین سنین!

کئچ بو داغدان، بو آراندان
آستارادان، لنکراندان
آفریقادان، هیندوستاندان
قوناق گلیر بیزه قوشلار
ظولم الیندن قور تولموشلار...

بو یئرلرده لیمون ساری
اگیر، سالیر بوداقلاری
داغلارینین دوم آغ قاری
یارانمیش دیر قارلی قیشدان
بیر سنگر دیر یارانیشدان.

لنکرانین گولو رنگ رنگ
یوردوموزون قیزلاری تک
دمله چایی، تۆک وئرگۆرک
آنامین دیلبر گلینی!
بادلارا آچما الینی!

۸ / یادا سال منی

ساری سونبول بیزیم چؤرک
پامبیغیمیز چیچک - چیچک
هر اوزومدن بیر شیره چک
سحر - سحر آج قارینا
قوت اولسون قوللارینا.

مین قازاخدا کؤهلن آتا
یالمائینا یاتا - یاتا
آت قان تره باتا - باتا
گؤک یایلاقلار بئلینه قالخ
که پز داغدان گؤک گؤله باخ!

ای آزاد گون، آزاد انسان
دویونجا ایچ بو باهاردان
بیزیم خاللی خالچالاردان
سر چینارلار کؤلگه سینه
آلqیش گونش اؤلکه سینه!

کؤنلوم کئچیر قاراباغدان
گاه بو داغدان، گاه اوداغدان
آخشام اوستو قوی اوزاقدان
هاوالانسین خانین سسی
قاراباغین شکسته سی.

گۆزل وطن، معنان دهرين
بئشىگى سن گۆزللرين!
عاشيق دئير سرين - سرين
سن گونشين قوجاغيسان
شعر، صنعت اوجاغيسان.

اۆلمز كۆنول، اۆلمز اثر
نيظامى لر، فضولى لر!
الين قلم، سينهن دفتر
دىء گلسين هر نه بين واردير
دئييلن سۆز يادگاردير.

بير دۇن بيزيم باكى يا باخ
ساحيللرى چيراق - چيراق
بوروقلارين هايقيراراق
نعره سالير بوز چۆللره
ايشيقلانير هر داغ، دره.

نازالاندىقجا سرين كولك
ساحيللره سينه گرک
بيزيم باكى - بيزيم اورک!
ايشيق دادير قوت سۆزو
سحرلرين اولكر گۆزو.

۱۰ / یادا سال منی

گۆزل وطن! اوگون کی، سن
آل بایراقلی بیر سحر دن
الهام آلدین، یاران دیم من
گولور تورپاق، گولور انسان
قوجا شرقین قاپیسی سان!

دینله منی، گۆزل وطن!
بیر سۆز گلیر اوره گیمدن:
خلقیمی زین عشقیله سن
گوله جکسن هر بیر زامان
آذربایجان، آذربایجان!

۱۹۳۵

داغلار

یئنه نه دورور سان پهلوان کیمی،
چیرمه ییب قولونو مردانه، داغلار!
کۆتول یئنه بحر بی پایان کیمی
سسله نیر چالخانا - چالخالانا داغلار!

من چوخ ایستردیم کی، سنین هیچ زامان،
اؤرتمه سین اودیلبر حوستونو دومان.
ائلین ضرریندن منفعت اومان،
بویان سین، دئمیشم، آل قانا، داغلار!

زىرونده كى سۇيود گۇيلره چاتير،
كۇلگه سينده يورغون يولچولار ياتير،
مارالين، جئيرانين مين شيوه ساتير،
سوگۇندىر بو يىرده يانانا داغلار!

چوخ گۇزل اولورسان ائللر كۇچنده،
سويوندان گلينلر، قيزلار ايچنده،
قىي ووروب ترلانىن يىل تك كىچنده،
بىر ولوله دوشىر هريانا، داغلار!

۱۹۲۷

آنا

پىك چوچوقدوم يىره گۇمدولر سنى،
حياتا قانادسىز آتديلار منى.
باخ، نئجه پوزولوب عۇمرون گولشنى،
حيات سنسىز منه زينداندير، آنا!

قوينوندا بسله نر گۇزل ديلكلر،
لايىقدىر سجده يه سنه ملكلر،
نرده سن، گۇزلريم هپ سنى بىكلر،
باخ اوولادىن ناسيل گرياندير، آنا!

سن بیرگونش ایدین، دوغدون دا باتدین،
یازیق اوولادینی غملره آتدین.
بیر جواب وئر، هانکی مرادا چاتدین
تورپاقلاردا نئجه زاماندير، آنا!؟

بیر آه چکسه سنسيز قوپماز می توفان؟
عزیزیم آناجان، گؤزوم آناجان!
یوموق گؤزلرینی آچ دا بیر اویان،
شیمدی زامان باشقا زاماندير، آنا!

یخیلیب پاینه اولمک ایستهره،
آنالیق مئهرینی گؤرمک ایستهره،
سنی گؤرمک اوچون اولمک ایستهره،
تسلیم آه ایله فغان دیر، آنا!

چیچک

گؤزل چیچک، دالغالانیر داغ دؤشو،
نه دیر او تربه نیش، دریامی یوخسا؟
سؤیله دیلر سنی کؤنلومون ائشی،
حقیقتمی اودا، خوليامی یوخسا؟

او سرين بولوتلار، اوبويلو چينار
هپ سنه گولومسهر، سنه چيرپينار،
دئيرسن تيتره دير منى روزگار،
بو درده مبتلا دونيامى يوخسا؟

أمرديم حوسنوندن مين اينجه دويغو،
ساردىمى چئهره نى خزان سويوغو!
الوداع، الوداع، دالديغيم اويغو،
ايتانمام، اولومى، رۇيامى يوخسا؟

۱۹۲۷

كورچايى

آبرى داغلاركىمى قول - قاناد آتان،
جوشغون دالغالارى بولوتا چاتان
غمزه لر گؤسترن، عشوه لر ساتان،
چوخ اولور قوناغين، ييغناغين سنين.

قورخونج قايلالارى يئللرتك آن،
گونشدن رنگ آليب، آيلا بزه نن،
نه لر آنديريرسان بو گئديشله سن،
شانلى، شؤهرتلى دير اوجاغين سنين.

۱۴ / یادا سال منی

تیفلیسین آرخاسی، قازاغین بئلی
هر ایکسی سنین، سنه دوست ائلی...
بوشالار قوینونا داغلارین سئلی،
کۆرپه بولاقلار دیر اورتاغین سنین.

چوخلاری حوسنونه حئیران قالدیلار،
چوخ ایگیدلر سندن الهام آلدیلار،
توپ - توفنگ آتدیلار، نعره چالدیلار،
کئچدی او دهملرین، او چاغین سنین.

اولدوزلار قوینونا شفقلمر ساچار،
سسیندن اوردولار، کاروانلار قاچار،
سن گزدیگین یئرلر گول - چیچک آچار،
چونکی اوغورلودور آیاغین سنین.

باغلانان یوللارین آچیلار هریاز،
سنی گۆرهن گۆزلر سندن آیریلماز،
کؤنلوم تک دالغالی، دهلی سن بیر آز،
آلینیر عالمده سوراغین سنین.

آی دوغوب سینهنه کۆلگه سالاندا،
دئیر: «گولمه میشم سنسیز قالاندا».
چوبانین، ناخیرچین توتک چالاندا،
گومراه اولار یانین، یانچاغین سنین.

حرکت

(ناظيم حکمته)

حرکت!

حرکت!

بوگون دامارلاریمی دولاشان

بوقان

هئچ ده دوننکینه بنزه میر، اینان!

فقط من یئنه

أنه رک گئجه نین ده رینلیگینه،

هرگون دولاشدیم اوجسوز - بو جاقسیز،

اودسوز - اوجاقسیز

تیکانلی چؤللرین بیر یولچوسویام.

ائشیت، ائی

آراد یغیم شئی

آرتیق نه عشق دیر و نه ده هیجران.

بو حس، هیجان

قلبیمدن گلمه دی، فیکریمدن دوغدو:

حرکت!

حرکت!

بوگون وارلیغیمدا ده میردن مؤ حکم،

توکنمز قوجا بیر قوه وار دئسم،

چوخدا دوشونمه سین او آفت جان؛

۱۶ / یادا سال منی

چونکی هر انسان،
ياشاماق ايسته ين هر دردلی کؤنول،
هر چیچک، هر گول
آزاجیق سئومک، چیرپینماق ایستر.
نه قدر دیلبر

قایغیسیز بیر حالیم وار بو آخشام،
قارشیمداکی شام
آزاجیق سئومک اوزره یانارسا،
بیر آن دایانمادان جوشا جاق قلم
نه درد، نه الم،
نه ده گؤز یاشلاری انیسیم دگیل،
آنلا! بیل!

بیل کی، گؤیلر قدهر آزاد بختیار
روحوملا چیرپینان بیر املیم وار:
حرکت!

حرکت!

انجیلین، قرآنین یارپاقلارینی
سووورور گؤیلره شمال یئلری،
شرقین ائلری
یاخین یازینی
بوگون شوهرتلی و شانلی بکلر.
آچان چیچکلر
آرتیق یاز گونونه بیر نشانه دیر.

«جهان غمخانه دير»

فلسفه سى

سون نفسى،

سون هيچقير يغيڭ چككمك اوزره دير.

حركت!

حركت!

بولوتلار قوينوندا هيمالايالار

سس سيز گئجه لرده اولدوزلار، آيلار،

تنها بير شاعيرين اوزاق خيالى،

شاعير ليك حالى،

غروب ياخين حزين بير منظره،

سوسوز بير دره،

داغلارلا قوجا قلاشان الوان بولوتلار،

يام - ياشيل اوتلار

اوچورار فيكر يمي دومانلار كي مي.

بونلار،

بو سايد يقلار يم،

سن

و من،

هر ايكي ميزدن توره ين،

هپ بو حركتدندير.

بو سون سوز سرعتدندير.

شوشا

قوینونا گیرمگه قالمیشدیر بیر آز،
کۆنول فرحله نیب ائیلهدی پرواز،
اۆلمه ییب گۆره یدیم سیررینی هریاز،
سنده واردیر باشقا لطافت، شوشا!

داغلاریندان قوپار هاوالی یئلر،
آه، او سرین یئلر، صفالی یئلر،
داغیدیپ هوشومو، دیوانه ائیلر.
وصالین هر کسه سعادت، شوشا!

خیر داجا - خیر داجا یاغیشین یاغار،
چن - چیسینگین ایچیندن گونشین دوغار،
بیر آغیز بیر بولاق سویونو سوغار^(۱)،
ائیله یرسن یئنه قیامت، شوشا.

بیر عجیب گولشن دیر تورپاغین، داشین،
دوماتلی داغلاردیر حیات یولداشین،
بیر آغری گۆردومو عؤمرونده باشین،
ای فطراً خلق اولموش طبابت شوشا!

بزه كوزينت

دئيرلر آرابير آرخامجا باخيپ
ساده گئييميدن گيلئي له نيرسن
بعضاًده يوخودان ياريمچيق قالخيب،
تيتره ييب، دؤيونن اوقليينله سن
ساده گئييميدن گيلئي له نيرسن...

عؤمرومون أن يوخسول زامانلاريندان
منده بوساده ليک بير عادت اولموش.
باشقادير گذران، باشقادير انسان،
کؤنلوم آزاد گزن هاوالى بير قوش،
منده بوساده ليک بير عادت اولموش.

بيرده سئوگيليمي آلداتماق اوچون
دگيشيب جيلديمي باشقالاشماديم.
بؤيوک بير هونريم يوخسادا بوگون،
نئجه اولسا يئنه شاعير دير آديم.
دگيشيب جيلديمي باشقالاشماديم.

سندن اولكى لر اويמוש زينته،
ياشاميش دونيادا سيم و زر اوچون.
نه قلبه يانميشدير، نه محبته،
قادين بؤيودولوب يالنيز آر اوچون،
ياشاميش دونيادا سيم و زر اوچون.

۲۰ / یادا سال منی

هر داشی قالدیریب آلتینا باخسان،
اوردان اونودولموش بیزناله گلیر...
سن حیاته گؤره هله اوشاقسان،
دونیا دا هر نه کی، خیاله گلیر
اوردان اونودولموش بیر ناله گلیر...

۱۹۳۴

قافقاز

I

اوچورور فیکریمی بوشلوقلارا، باخ:
گؤیو خنجر کیمی دوم دوز یاراراق
اوزاتان دیک قایالار، سلسله لر
قارایئلر اونا دؤرت یاندان اُسر
آغ بولوتلار اونو برک - برک سارمیش
دلی قافقاز! او باهار سیز بیر قیش...
دئییه تصویر اولونارمیش هر دن،
تورپاق اولموش او کئچن گونلردن
ساده ایزلر گورورم داشلاردا...
آغ دومانلار آغاریر قاشلاردا.
هله داغلار، اوچوروملار، دره لر،
او گؤزل لیکله گولن منظره لر،
ساخلا بیر یولچونو یولدان گئجه لر،
سایریشیر گؤیده کی اولدوزلو سحر...

II

بوردا آت چاپدى كئچن آزغىنلار،
بوردا يوخلاندى قىلىنجلار، قىنلار،
بوردا شاهلار، دره بىگلر، خانلار،
شان - شهرت كئچىرەن خاقانلار
چوخدان اوز وقتىنى ترك ائتمىشدير
گۇيۇن آلتىندا سۇنوب گئتمىشدير...
البروس! سۇيله. بىلىنمزمى ياشين؟
گۇيه مئيدان اوخويان قارلى ياشين
نە بلالر، نە جفالر چكمىش،
كىملرين گۇزلرى هئى يول چكمىش؟
تۇكولن قانلارین حقينده دانىش!
اونا ماتم مى دير اوستونده كى قىش؟

III

اونودولموش او كئچن گونلرده.
ياشامىش عۇمرونو سورگونلرده
بىر بۇيوك شاعيرين آزاده سسى
قالير آنجاق يئنه دونياده سسى.
اوستورمىش بو گۇزل قافقازى تك.
او ياشىللىقلارى يالقيز گزەرك،
دوشونەرمىش بشرين طالعىنى
قامچىلارمىش گۇيو، قانونى، دىنى.
آرابىر دىنلە يىب افسانەلرى،
مئىلى، رقاصەلى، مئىخانهلرى،

بیر گولرمیش دوداق آلتیندان اونا
 بشرین اؤیله گولونج اولدوغونا.
 من ده کئچدیم او قارانیق گئجه دن،
 سئیره واردیقجا او هئچلیکلری من،
 دئییرم: تورپاغا دؤنموش بابالار
 اویوب آلداندی او بوشلوقلارا هئی...
 ایندی دؤنموش و دگیشمیش هرشئی!
 هرگونون، هر گئجه نین بیر جانی وار.
 قارا تورپاقلارا دؤنموش بابالار.
 ایندی یوخدور اوزانان قافیلهر،
 ایندی یوخدور او تالانلاردان اثر...

IV

کئچدی سس سیز سارالان آخشاملار،
 غمه غرق اولموش او اودلار، شاملار...
 کئچدی میزراقلی دؤیوشلر قانلار.
 زینقیروولی دوه لر، کاروانلار
 کی بیزیم داغلاری آشمیش هردن...
 تورپاق اولموش اوکئچن گونلردن
 ساده ایزلر گؤروره م داشلاردا...
 آغ دومانلار آغاریر قاشلاردا.
 باشقادیر ایندی بو داغلار، دوزلر،
 نه گؤزلدیر گئجه لر، گوندوزلر،
 باشقادیر دویغو، شعور، ایش، زحمت،
 باشقادیر علم دوحا، مین حکمت.

دینامیتلر قویولور داغلار، باخ،
اوقارانلیق لارا یوللار آچاراق،
گوئی تاتارلار شیغیدیقجا ایرهلی،
دانی شیر زحمتیمین میوهلری.
نه گۆزلدیر، نئجه خوشدور گئجهلر،
یولچولار یولداجا راحت گئجهلر.
نه قاچاق وار، نه ده قولدور سسی وار،
نه «سویون، وئر!» نه ده بیر «دور!» سسی وار.
آخیر آخدیقجا قیزیل کاروانلار،
یاشاسین قارداش اولان انسانلار!

بیر زامان گۆزیاشی ایچمیش دره لر،
قایالار، سلسله لر، مشجره لر،
ایندی اوچ قارداشین اولموش وطنی...
اوچی بیر یئرده دوشوندوکجه منی،
آنا جاقلار، سئوه جکلر، بیلیرم.
او زامان داغدا کولکلر، بیلیرم.
او ته جک بیر گله جک شاعیرینی.
بوگونون، بلکه ده، تک شاعیرینی!

۱۹۳۴

بؤیوک اادیب^(۱)

دؤیدو قاپیمیزی بیر آجی روزگار،
دوردو انسان قلبی، اؤلدو صنعتکار...

۱- شعر جعفر جبارلی نین اؤلومو مناسبتیه یازیلیمشدیر.

۲۴ / یادا سال منی

منیم طبیعته بیر سوالیم وار:
بومودور انسانلا اونون ایلقاری؟

سن، ای بو تورپاغین عزیز انسانی،
دئی، قلمین هانی، کاغیزین هانی؟
ماتمین آغلالتدی آذربایجانی،
یاسینی ساخلا بیر قافقاز داغلاری.

گوله ن دوداقلارین، سؤیله. سولدومو؟
دوشونه ن بئیینین تورپاق اولدومو؟
سئوگیلین ساجینی بیر - بیر یولدومو؟
حیاتا سون دفعه باخدینمی باری؟

آدینی قلیبنده هرکیم آراسا،
بیلیره م، آغلاییب باتاجاق یاسا،
بیر خبر گؤنده رسین کوره آراز،
دومانلی داغلارین سویوق روزگاری.

عؤمرونون چیچگی بیردن سولسادا،
اؤلومون ماتمین وقتسیز اولسادا،
دوניה بوشالسادا، دوניה دولسادا،
تاریخ یاشادا جاق بو صنعتکاری!...

ناتوان

«واریمدی سینه ده درد و غم، نهان، اؤلورهم،
فدا اولوم سنه، گل ائيله امتحان، اؤلورهم!»

(خورشیدبانو ناتوان)

اوزونده سون باهار، آغزیندا یاشماق،
سنین گؤزلیگین سولغون گؤرونور،
گل یاخین اگله شک، یاخین دانیشاق،
معنالی گؤز لرین دولغون گؤرونور...

سؤیله، شعرلرین جان وئریر نه دن؟
آغلا ییر دئیگی ن دردلی غزل لر،
بیر چیچک قوپاردی هر گلیب گئده ن،
سنین ده پایینا دوشدو خزل لر...

باخیب قره نفیلین سولغون رنگینه،
او شهلا گؤز لرین اینجی لر تۆکدو.
بیر قادین روحونون ده رینلیگینه،
هر آخشام یئنی بیر قارانلیق چۆکدو.

ازلدن بئله دیر عشق و محبت،
سنی ده آغلادان سئودامی، نه دیر؟
دردین تاریخلرین درد ی دیر ائوئت!
هیجران گؤز یاشینا بیر بهانه دیر...

حیاته ایلک دفعه آچیلدی گۆزون،
تاریخین دوغدوغو اوقارا گونده.
اوغلونون، قیزینین دۇنوک عۆمروده،
کئچدی آیریلیقدا، کئچدی سور گونده...

او قلبه، الهاما سیغیندی قجاسن،
قالدیر دین قدرینی شعرین، صنعتین.
سن بیزیم تاریخه هدییه سی سن،
عزیز بیر تورپاغین بیر مملکتین.

بیر تیلدی گونشین قارا پرده سی،
قیزلار قانادچالیر آغ بولوتلارا،
گزیر دوداقلاردا شعرینین سسی.
اویان! ساچلارینی تزه دن دارا!

ایندی نه اؤرتو وار، نه اؤرتون وار،
نه حیات انسانین بئلینده یوکدور.
دگیشمیش گۆردویون عاجیز قادینلار،
اونلارین شرفی، قدری بؤیوکدور.

اوزونده سون باهار آغزیندا یاشماق،
سنین گۆزلیگی سولغون گۆرونور.
گل یاخین اگلشه ک، یاخین دانیشاق،
معنالی گۆزله رین دولغون گۆرونور...

تبریز گؤز لینه

چوخ دا فیکیر وئرمه دانیشیق لارا،
بیلیرم، اوره گین منه باغلی دیر...
نه دیر او باشینا اؤرتدویون قارا؟
بیزیم کی، عشقیمیز بیر ائل ناغیلی دیر...

بیلیرم، آن شیرین رؤیا لاردا سن
دئیر سن «سئوگی لیم گلیر می اولار؟»
خیالیم اگی لیر، اؤپور الیندن،
گوللو یا لیغینلا چیخیر سان یولا...

نه دیر بو حسرتین آدی، عنوانی
باعثین ائوینده ایشیق یانماسین!
آه، آراز آه، آراز وعده میز هانی؟
بیر اوره ک ایکی یه پارچا لانماسین!...

آیردی بیر وورغو ازلدن بیزی...
پارلادی شاهلارین قان رنگلی تاجی،
سیخلاشان بیر دومان آلدی تبریزی،
فلک بختیمیزه باخدی قیقاجی...

آنان وره مله دی یوخسول یوووادا،
سویوق بیر مزاری آلینله قازدین،
بابان اؤکوز ایله اؤلدو تارلادا،
بوتون بیر تاریخی سینهنه یازدین...

من ده بو یوللاری کئچمیشم، سونام!
منیم ده آن دردلی بیر کئچمیشیم وار.
طیبیسیز، دواسیز جان وئردی آنام.
یاسلی کؤینه گینی گئیندی داغلار.

دئمک کی، دردیمن سیرریمیز بیردیر،
حیاتین قیزی دیر محبتیمیز...
گل دوراق دیز - دیزه، گونلری بیر - بیر،
ساییب، حسابلا یاق یاشیمیزی بیز.

آخشام سولارینین زمزمه سیدیر
منیم تئلی سازیم، سنین سه تارین،
یازیق بیر آنانین هیجران سسی دیر
منیم زیل شکسته، سنین قاتارین

اولوب - کئچنلره گل قلم چکه ک.
دوون بوگون اوچون بیر یادگار دیر.
بیلیرم، سئوگیلیم، بیلیرم گئرجک،
سیزده قیش گونودور، بیزده باهاردیر...

اودور، باخ اوقیز، باخ او گلینه،
باخدیقجا قاینایر انسانین قانی،
آزادلیق بایراغین آلیب الینه،
گونش سلاملا بیر آذربایجان.

بیر یئنی رنگ آلیر میل ده، موغان دا،
بو بایرام گونونده، بایرام ایلینده.
عالیم ده، شاعیر ده، داغدا چوبان دا،
دئییر ماهنيسینی آنادیلینده.

گولور دوداقلاردا یئنی بیر ظفر،
ظفردن - ظفره قوت آلالی.
گودور گوزو کیمی هر قیزیل عسگر،
قانلا قازانیلان بیر استقلاللی.

سئوه نلر آز دئییل بیزیم وطنی،
گونشه گوزلریم آچیق گئديره م.
بؤیوک بیر اولکهنین آدیندان سنی،
بو بایرام گونونه دعوت ائديره م.

گوزلرین دولماسین!... دایان بیر آزدا!
قلبین ده، سئوگین ده، دردین ده حاقدير...
آزادلیق بایراغی گوللو بیر یازدا،
تبریزین اوستونده پارلایا جاقدير!

او بایرام گونونه اینانیرام من،
آراز یول وئره جک اوستوندن بیزه.
پیونئر اوغلو مون توتوب الیندن،
قوناق، گله جگم قوجا تبریزه!

شاعیرین اولومو

ایندی خبر وئریم اوخوجوما من
خیالی کوسدورن بیر فاجعه دن:

قاراباغ... شوشادا زهنگین بیر سارای،
آچیلیر قاپیسی، اؤرتولور لای - لای
اونون دیوارلاری آل - الوان ناخیش
عصیردن عصیره هدیه قالمیش...
بوردا گؤستریلیر قوشا اوخ آتان
بوردا گؤستریلیر مین بیر پهلوان.
قیلینجدار، نئیزه لر، یومروقلو قوللار.
دؤیوشن انسانلار، آیریلان یوللار
اوقانلی گونلردن بیر یادگار دیر،
اونون دا سیررلی تاریخی واردیر.
سارایدا حکم ائدیر ادالی بیر خان،
قان - قارغیش تۆکولور قاش - قاباغیندان.
هرگون آت بئلینده... دهلی قانلی دیر
اوره گی فتنه لی، آلی قانلی دیر
اونون سارایدا حرمانه لر -
سالینمیش قفسه نازلی سونالار...
اثللر تالان اولور، وئرگیلر آغیر،
گؤیلر جوابسیز دیر، بولوتلار ساغیر،
یالنیز سعادته گولور بوسارای
آچیلیر قاپیسی، اؤرتولور لای - لای.

بورداگون کئچیریر بیر بؤیوک شاعیر.
 یازیر یازدیغینی حیاته دائر...
 او شاعیر مدح اندیر مین بیر گولزاری،
 بلالی عاشیقی سئودالی یاری.
 باخیب دورنالارین یاشیل تئلینه،
 ارمغان گؤنده ریر بغداد ائلینه.
 بو سونسوز دره لر، قالین مئشه لر،
 بوینو بوکوک دوران تر بنؤشه لر،
 شاعیرین صنعتی، الهام اوجاغی...
 عؤمرونون بختیار، قایغی سیز چاغی،
 بعضاً خاطیرلاییر کورقیراغینی،
 آلیر ککلیک لرین ایلک سوراغینی.
 شاعیرین الهامی گؤزلدیر دئییه،
 آزلدن عاشیقدير اوگؤزلیگه،
 باخیر کالایلی کئچن گلینه،
 قارغی قلمینی آلیر الینه.
 کؤنلونو بسله میش سازلار ائلینده،
 دئییر ماهنی سینی آنادیلینده،
 سسینه سس وئریر داغدا چوبانلار...
 بوکور قامتینی آغیر زامانلار...
 یازیر چمنلرده یارین سیرینی،
 او بؤیوک شاعیرین هر بیر شعرینی.
 دئییر لایلاسیندا بیزیم آنالار.
 او لرمی یوردونو سئوه صنعتکار؟
 واقیف، ای شعریمین کؤنول داستانی
 دی صحبتین هانی، دی سازین هانی؟

سوسدومو نغمه لر اوخویان دیلین؟
 یاسینی توتدومو باری سئوگیلین؟
 باتدیمی خنجری خانین کؤکسونه؟
 نیفرت او آلچاغا، نیفرت اوگونه!
 نولدو سؤیله دیگین آخار قوشمالار؟
 آندی می حسرتله سنی هر نیگار؟
 شاهیدین اولدومو افوقده کی آی؟
 سؤیله، ییخیلدی می او مغرور سارای؟
 دئی سنمی سؤیله دین سون دفعه ناچار:
 بیر یاندان باغلایان، بیر یاندان آچار.
 واقیف، ای شعریمین کؤنول داستانی،
 دئی، صحبتین هانی، دئی سازین هانی؟
 ای کؤنول یولچوسو، گولر صنعتکار،
 قدرینی بیلمه دی سنین سارایلار.
 ایران اوردوسونو یثردنده سن،
 دئدین کی، یادلارا کئچمه سین وطن!
 دئدین: سرچشمه لر، داغلار بیزیمدیر.
 آلمالی، آرمودلو باغلار بیزیمدیر!
 دئدین کی، ائل دیلی، ائل شعری گره ک
 بؤیوک بیر اؤلکه یه جوت قاناد گره ک،
 افوقدن افوقه چاپسین آتینی،
 عزیز بیر اؤلکه نین خاطیراتینی،
 وئرمیک داغیدان، ووران اللره،
 دوغما صنعت گره ک بیزیم ائلره.
 یازیق سن دئیینه دئمه دی روزگار،
 چکدی اوردوسونو محمد قاجار،

گۆزونده فیرتینا، باخیشیندا قیش،
 او انسان قاتیلی، او آختالانمیش...
 کئچدی پنجه سینه اونون قاراباغ!
 قایالار تیتیره دی الینده زاغ - زاغ.
 نیشانلی قیزلارین آچیلدی اوزو،
 قالدی اوره گینه واقیفین سۆزو...
 اوقانلی گونلره شاهد ایدین سن،
 دیوارلار تۆکولدو گولله سسیندن.
 ناخیشلی خالچالار، اوزون خالیلار،
 بابالار یوردوندان قالان یادگار،
 «هدیه» وئریلدی او یاراماذا،
 سن سه گۆردویونو دوز یازا - یازا،
 «دونیادا دوغرو حالت گۆرمه دین،
 بوتون اگری گۆردون، بابت گۆرمه دین».
 دی سنی سؤیله دین سون دفعه ناچار:
 بیر یاندان باغلایان بیر یاندان آچار.
 او دؤوران قاتيله اؤتوردو باها،
 یاتیب ساغ چیخمادی جلاد صاباحا.
 قهرمان بیر اوغول، پولادی بیر اورک،
 اونون اوتاغینا یالینز گیره رک،
 چالدی خنجیرینی ایلان باشیندان.
 زیندانی، زنجیری سئومه میش انسان...
 سنین سه قلبینین اُسدی تئللری،
 یازدین و دادی یه^(۱) بو شاد خبری.
 اودا حیاتی نین اختیار یاشی،

يۇنونو دۇندريب قبلە يە قارشى،
 دىلىندە سورەلر دوردو-نامازا،
 لعتتلر اوخودو او يارامازا.
 واقىف، اى شعريمين كۇنول داستانى!
 دى صحبتين هانى، دى، سازين هانى؟
 دەگدى مى خنجىرى خانين كۇكسونه،
 نىفرت او آلچاغا، نىفرت او گونه!
 كئچدى قىينه لر، كئچدى عصرلر،
 تورپاقدا قالمادى قوللار، اسيرلر...
 اى بۇيوك صنعتكار، اى بۇيوك انسان،
 نه اولار باشىنى يىردن قالدىرسان!
 كائنات گۇزونه گۇرونر رۇيا،
 ايندى بام - باشقادىر گۇردوگون دونيا!
 دورولموش، شاعىرىم بولانمىش سولار،
 دۇيوشلر، مىزراقلار، ازغىن اوردولار...
 سارايلار ابدى تورپاغا دۇنموش،
 مسجد شاملارى دا اريب سۇنموش.
 دگىشمىش بو هاوا دگىشمىش بو يىر،
 اودور، قالستوكلى دوران پيونثر.
 آچىب قارشىسىندا كلياتىنى،
 اۇگرنىر شاعىرىم او حياتىنى،
 اونونلا بير ليكدە اوچور خيالىن:
 «أئليگى، كىرشانى نئىلر جمالين،
 سن ائله گۇزلسن بنادن، پرى!»
 سۇزلرين اولموشدور دىللر ازبرى.
 دولانسان دونيانى سن قارىش - قارىش،

تارىخ بىر مئيداندىر عۆمورىر يارىش.
اۆلكە مېز يارىشىن اۆن صفلىرىندە،
بىر يىنى دۇنيا وار هر اثرىندە...
اوپان بولوتلاردا چاغىرىر «گلىن!»
قالخاجاق، شاعىرىم، بىرگون ھىيكلين،
بىزىم قاراباغىن جىدىر دوزوندە،
واقىف جانلانا جاق اونون اوزوندە...

۱۹۳۵

يادىما دوشدو

باشىنا دۇندويوم گول اوزلو سونا!
عۆمرومون ايلك چاغى يادىما دوشدو.
شاعىرلر وطنى، بىزىم طرفلر،
ترلانين اويلاغى يادىما دوشدو.

اوخويون قلىمى داستان ايچىندە،
اورك دۇيونمزمى آستان ايچىندە؟
پايىزين فصليندە بوستان ايچىندە؟
شامامانين تاغى يادىما دوشدو.

تۆكولدو كاغىذا سىنە مین سۆزۈ،
او آنا يوردومون اوجاغى، كۆزۈ،
جئىرانين دوروشو، دورنانين گۆزۈ،
ككلىگىن آياغى يادىما دوشدو.

هانی آت سوردوگوم بوراندا، قاردا.
گزیدیم عاشیق کیمی مین بیر دیاردا.
گولوب اوینادیغیم تویدا، ماغاردا،
قیزلارین قولباغی یادیم دوشدو.

گوئلره باش چکیر گوئیه زن داغی،
آخشام آچیق اولور آیین قاباغی،
بیزیم گلینلرین بایرام قاباغی،
فسه لی یایماغی یادیم دوشدو.

سن بیزیم ائللرین روحونا بیر باخ!
بیزدن اینجیمه میش بیر عزیز قوناق.
نیشانلی قیزلارین گوروشدن قاباق،
تئلینی سایماغی یادیم دوشدو.

وورغونون خیالی گزدی، آرانی،
گوژومده اوینادی داغین بورانی،
قیشین بوز قاتیغی، یابین آیرانی،
پاییزین قایماغی یادیم دوشدو.

صاییرین شرفینه

خیالیم بو گئجه وراق - وراقدير،
دیلسیز عصیرلری او یاراجاقدیر.
گوژومه بیر قارا کئچمیش گورونور،
بیر قارا کئچمیش کی، بیزدن اوزاقدیر.

اوکئچميش - گئجه دير، بولوتو، لای - لای،
ياسلى گلین کیمی پریشاندير آى،
اوردا طبیعت ده قارا گئینميش،
سونالار دردلی دير، یورغون آخیر چای.

اوردا پارچالانیر، دیدیلیر وطن،
تئز دوشور انسانین ساچلارینا دن...
اوردا حق باغیران قهرمانلارین
بیر قیلینجلا گئدير باشی بدنندن.

بوی آتیر سونبولون گلین محنتی،
سونور باخیشلارین ایلک محبتی.
هر کیچیک لایلادا «در دیم وار» دیئر
ائلین شیرین دلی، شیرین صحبتی.

سولغون دوداقلاری آه، آمان گزیر
اؤلوملر قاپینی چوخ یامان گزیر...
بؤیوک بیر شاعیرین دالغین خیالی
وطن چؤلرینی پریشان گزیر...

صابر اوگونلری گتیرمه یادا،
دونیا اونوتما میش سنی دوینادا...
سینه نه چارپدیقجا کینلی دالغالار
بیر قوجا داغ کیمی دوردون دریادا.

۳۸ / یادا سال منی

سن ای آزادلیغین سحر روزگاری،
سینمادی قلبینین ترلان وقاری.
عصرلر دولاشیق گلیب کئچسه ده،
تاریخ اونوتمایر مرداو غوللاری.

اوزالی گئتسه ده دونیادان الین،
آرتیق چیچکلندی، آرزون، املین،
انسانین حقیقی اؤزونه وئردیک،
هر دو یان اورکده قالخدی هیکلین.

اویانمیش بوگونش، بویئر، بو انسان،
آرتیق نه قامچی وار، نه قارا زیندان،
نه ماتم هیچقیریر بولبولون سسی،
اودا الهام آلیر انسان آغزیندان

آزاد دیر ائللرین چیچکلی یازی،
بو یاز دانیشدیریر کورو، آرازی،
بو بؤیوک گونلره مین داستان دئییر،
شاعرین لیراسی، عاشقین سازی.

بزکلی یوردوموز چیچک - چیچک دیر،
عؤمروموز هرکئچن بیر گله جکدیر،
سنین ده وارلیغین بیر گونش کیمی
عصرلر بویونجا سؤنمییه جکدیر!

سونبول

سونبولوم، سونبولوم، سارى سونبولوم!
آدينا سوز قوشوم بارى، سونبولوم!
اثللر حسرتى دير بوامرى وئرن،
شيرين گئجه لردە يوخوما گيرن
ياشيل تارلاميزين منظره سى دير،
خرمن اوستونده كى آنا سسى دير.

سونبولوم، سونبولوم، سارى سونبولوم!
كؤنلومون قوناغى، يارى سونبولوم!
قاباقدان آل گئييب گلنده باهار،
اثللر سنى آتار، سنى سلاملار.
گؤزاوسته يئرین وار بيزيم وطنده،
بۇيوك بير اؤلکه نين گؤزو وار سنده.

سونبولوم، سونبولوم، سارى سونبولوم!
سنمى سن چيچگيم، سنمى سن گولوم؟!
قالديرسين باشيني گؤيلره سارى
گئنیش خرمنلرده درز تايلارى.
باخديقجا دشمنين گؤزو قارالسین،
خزان يارپاغى تک اوزو سارالسین!...

دانشاق

عاشیق باغرینا باس صدقلی سازی،
مین جوابلی بیر سوالدان دانشاق،
مئیدان قوراق، صحبت آچاق، ساز توتاق،
گول یاناقلی، قوشاخالدان دانشاق.

قوی سؤز آلیم بیر گوناھسیز دوداقدان،
دوشمن باخیب حسد چکسین اوزاقدان،
یار بزه نیب چیخان زامان اوتاقدان،
باشینداکی گوللو شالدان دانشاق.

وورغون دئیر: بیر درد بیلن یارا اولسون،
زولفو بولوت، آغ سینه سی قارا اولسون،
یاخشى گونده، یامان گونده وارا اولسون،
قدربیلن اهل حالدان دانشاق.

۱۹۳۷

باهار و من

باهار نه خوش گلیر، روحا داد وئریر،
خیاله، دویغویا قول - قانادا وئریر.
وار اولسون شعریمیز، شاعیرلریمیز!
هر گوله، چیچکه تزه آد وئریر.

چىخىر داغ دۇشونە كۆرپە قوزولار،
ترلانين سىنىنى عكس ائدير سولار.
سحر يوخوسوندان آيىلدير منى
سىنەمە سىغمايان بۇيوك دويغولار.

كۇنول دينج دورماير، اوينايير يئنه،
ازلدن عاشىقم حيات شعرينه،
ايلك دفعه اۇغلومون اليندن توتوب
چىخمىشام سحرين ترلان سيريته.

اۇلومە جان وئرمە اۇلن باھاردا،
كۇنول مقدسدير، قالماسين داردا،
باھارين عشقىلە چىخىريووادان،
بالاسى داليندا قارىشقالاردا.

ياشيل كۇينە گىنى گئيىنير مئشە،
ياخاما قوش كىمى قونور بنۇشە.
قوى مندن درس آلسين قوجا طبيعت،
اودا كۇنلوم كىمى گولسون هميشە.

باھار نە خوش گلير، روحا داد وئير،
خيالە، دويغويا قول - قاناد وئير،
واراولسون شعريميز، شاعيرلريميز!
هر گولە چىچگە تزه آد وئير.

بنۆشه

یارین نوباریسان بیزیم دیاردا،
قیوریم تئللرینی سانا، بنۆشه!
من سنی سئومیشم بیرایلیک باهارد،
کۆنلومو وئرمیشم سانا، بنۆشه!

سنسن ازل گوندن منیم سیرداشیم
گۆزوندن آیریلسین آخار گۆزیاشیم،
گووده مین اوستونده دورما بیر باشیم
بوراندا بوینونو یانا، بنۆشه!

چیخمیشام سیرینه مئی لی، مزه لی،
حوسئونه حیراندير ائللر گوزه لی،
کۆنلوم او یلاغینی یاخین گزه لی
چوخلاری کوسندی مانا، بنۆشه!

اوزونده گۆردویوم نه انتظار دیر؟
قلبینده واقفین سیرریمی واردیر؟
گل اوندان سۆز آچما، ایندی باهاردیر،
باغیریمی دؤندرمه قانا، بنۆشه!

بوینونو کج بورما گل ایندن بئله،
من سنه سۆز قوشوم، سن منی دینله،
وورغونون شعريله، سنین حوسئونله
طبیعت گله جک جانا، بنۆشه!

چيل تو يو غون تڪ يو مور تاسى

اوخوجوم، اعتراف ائديرم قلباً،
 ساتيرا گلمه بير منيم اليمدن،
 بلڪه ده چاتما بير بونا قدر تيم،
 باشقايير روحدا دير شعريم، صنعتيم،
 صابر ساغ اولسايدى بو ته مانى من
 اونا باغيشلارديم جاندان، اوركدن.
 يازاردى اوژ بو يوك مهارتى ايله.
 بير اصلان قليبين جساتى ايله،
 بيزده اوخوياردىق، حثيران قالاردىق.
 بوندان دا باشقايير عبرت آلاردىق.
 قوى يئرى گلميشكن سؤيله ييم سيزه،
 سؤزوم توخونماسين شاعيرلريميزه.
 بيزيم شاعيرلرين تميز آدى وار،
 فيكرى وار، قلبى وار، استعدادى وار،
 گوژل وطنيميز چيچك - چيچك دير
 يوردوموز داهيلر يئتيره جكدير.
 بوگونكى شهريميز بير قيزيل عسگر
 جبهه يه قوه دير هر كيچيك ظفر.
 بيزيم شاعيرلرين قليبينده هر آن
 ياشار قوردوغوموز بويئنى دوران...
 بو قوت ياشا دير، شبهه سيز، بيزى
 بو قوت يارادير هر شعريميزى.
 آنجاق دوشوندورور منى هر زامان
 يازيلميش بير شعر، بير يئنى داستان...

بعضاً قویولما بیر هر سؤز یئرینه.
 شعریمیز اوخشا بیر بیرى - بیرینه...
 عینی خریطه لر، عینی شکیللر،
 خیاله آچما بیر یئنی بیر سحر.
 باشقا بیر قصوردا آغریدیر بیزی،
 بعضاً اونودوروق گولمه گیمیزی...
 وارمی شعریمیزده مضحکه یازان،
 اوخوجو گؤزله بیر بونو هر زامان
 اونوتماق اولمازکی دوغرو دان دابیز.
 بؤیوک صابر لرین وار ثلری ییز.
 یئر بولوتلاردان ووردوغوموز دم،
 بیر آزاد گولگودن دانیشسین قلم.
 بونو خیری وارکی ضرری یوخدور،
 گولمه لی انسانلار حیاتدا چوخدور
 یئنه اوشاقلیغیم یادیمادوشدو،
 عؤمرو مونگونلری نه تئز او توشدو!
 بیر قیش ایدی، قاپیدا سویوق،
 قالخدی تاراوستونه بیزیم چیل تویوق.
 گلدی یوخووقتی، سالیندی یئرلر،
 قیشدا گئج آچیلیر، گئجیکیر سحر.
 آلدی قوجاغینا بیزی یوخولار،
 بوقیش یوخوسونون باشقا دادی وار.
 با بیردا اولمادی قیشین بورانی،
 چکدیک باشیمیزا قالین یورغانی،
 درین بیر یوخویا گئتدیک هامیمیز،
 بعضاً سسله نیردی تورپاق دامیمیز.

گئجه یاریسیدی، ائشیتدیک بیردن
 چیل تویوق باغیریر دوردوغو یثردن
 قاق - قاق قاققیلدا ییر... قاچدی یوخوموز،
 یوخودان سکسنیب قالخدیق چوخوموز.
 آتام آجیقلا نیب: «کس! - دئدی - مردار،
 بو گئجه وقتینده نه آزارین وار؟»
 تویوق دوام ائتدی، یئنه ده قاق - قاق...
 دؤیدو قانادینی شاققیلدا داراق...
 بیر آزدان کیریدی، بیز یاتدیق یئنه،
 غرق اولدوق گئجه نین درینلیگینه.
 بیردن نه ائشیتدیک؟ سحره یا ووق
 دوشموش ائویمیزه قارا قیشقیریق:
 چیل تویوق ایندی ده بانلاییر، باخ باخ.
 ائله بیل دگیشیب خوروز اولاجاق.
 باشقا تویوقلاردا قوشولموش اونا،
 بلی ایشلریمیز دوشموشدور یونا.
 بیر زورنا چالیر، بیر ناغارا.
 ائویمیز بنزه ییر تو یا، ماغارا.
 بیزده قارنیمیزی توتوب گولوروک
 کاسیبین بختینی یاخشی بیلیریک...
 آتام حاضر لانییر، الینده کسر:
 «تویوق بانلایاندا باشی کسیر».
 «یوخ - دئدیم - آی آتا، اونا دگمه سن،
 صاباح عهده سیندن گله حکم من
 اونی چوخ سئویرم، گوموش رنگی وار،
 اونا بنزه مه ییر باشقا تویوقلار.

بوتون فره لری قوولا بیر بیر - بیر.
 اوندان خوروز لاردا قورخوب چکینیر».

هفته لر دولانندی، آیلا ر دولانندی،
 تو یوغون الیندن کند اودا یانندی.
 اونون قاققیلتیسی کسمه دی بیر آن...
 من اونو قورتاردیم قاندان - بیچاقدان...
 نه بیزه گون وئردی نه اؤزو یاتدی،
 بوتون یوخوموزو حراما قاتدی
 دئدیک قوی یاشاسین، نه منتی وار،
 بلکه چیل تو یوغون بیرعلتی وار؟
 آچیلدی یازگونو اریدی سویوق،
 گؤردوم سامانلیغا گیردی چیل تو یوق.
 گؤزله دیم، چیخمادی... گئتدیم یانینا،
 گؤردوم بیر اوشوتمه دوشوب جانینا
 یایلانیب سامانین اوستونه جانسیز،
 یاتیر قاققیلتی سیز، آهسیز، آمانسیز.
 منی گؤرن کیمی یثریندن قالخدی،
 حریف تشخصله باخدی، نه باخدی،
 نه گؤردوم؟ - ساماندا او یوردلامیشدیر،
 بیر فندیق بویدا جا یومورتلامیشدیر.
 تئز آلدیم الیمه یومورتانی من،
 ایستیزی گئتمه میش هله الیمدن
 یو یوردوم آنامین یانینا بیر باش،
 یومورتا دگیلمیش، ساری جا بیرداش...
 اوخوجوم چیل تو یوق گئتمیش دونیادان
 آرابیر فکریمه گلدیگی زامان،

بعضی انسانلاردا یادیمما دوشور،
اونلارین دا عؤمرو بئله اؤتوشور...
اونلاردا بیر فندیق بویدا ایش گؤره،
اؤزونو عالمه ایگیت گؤسترر،
هله قایاقچادان شستی اوجالار،
قیی ووروب عالمه های - هارای سالار.
«یاراتدیم» دئییرکن، هئچ ده اوتانماز،
اونلار طالعینی دوشونسون بیر آز...

۱۹۳۸

نظامی

یوغرولدو بوتون وارلیغین امیدله هنردن،
شیمشک کیمی کئچدیکجه قارائلیق گئجه لردن.
هر کلمه نی، هر شعرینی بیرتوپ کیمی آتدین،
سئودا یوخوسوندان بیزی وقتینده اویاتدین.
خوش گلدین، عزیزیم، گلشیندن آنا یوردو،
دونیا ائوینه بیر یئنی سؤز مجلسی قوردو...
کئچدیکجه نسیللر اوسنین سؤز چمنیندن،
اثللر، اوبالار درس آلاجاقدیر هله سندن.
اؤلمز بوگؤزل عالمه ادراکلا گلنلر،
معنا ائوینین سیررینی وجدانلا بیلنلر.
سنسن ابدیت دئدیگیم سئوگیلی دلدار،
داشلاردا، چیچکلرده، اوره کلرده آدین وار.
آیدانمی، گونشدنمی یاران دین، دی، ندن سن؟
خلقین گؤزوده، قلبی ده، وجدانی دا سنسن

۱۹۴۹

لزگی قیزی

اتگینی چیرمییه رک،
سامور چایدان کئچنده سن
خفیف - خفیف اسه ن کولک
اؤپدو سنین گول اوزوندن...

کؤنول دئدی: دایان بیر آز،
اودیلبرین سیررینه دال،
دئدیم تورا یاخین دورماز.
اووچوگورموش اورکک مارال

آجدی خیال یئلکنینی
سامور چایین باش بندینه،
اورک دئدی: باغلامنی
اوگوژلرین کمندینه.

گلیب چیخدین سن ساحله،
آیاغینی اؤپدوچمن.
نه من گلدیم نه سن دیله،
بودا کئچدی عؤمرو موزدن...

سن عؤمرونون گنج یاشیندا
آدیمینی سایا - سایا
گلیب کئچدین داغ یاشیندا
توستوله نن بیر کوما یا.

اورک قالدى يانا - يانا
ايلک گۇرۇشدن آيريلديق بيز،
سن او يانا من بويانا.
قالدى آياق ايزلر يميز...

آلاگۇزلىر

يىئە قىلىنچىنى چكىدى اوستومه
قوربانى اولدوغوم او آلاگۇزلىر.
يىئە جلاد اولوب دوردو قصد يمه
قلم قاش آلتيندا پيالاگۇزلىر.

باشيمدان گىتميشدى سئوداين غمى،
خيالىم گزيردى بوتون عالمى.
بو دوستاق كۇنلومود يىئە، يىئە مى
چكىدينيز سورغويا، سولاگۇزلىر؟

سئودا يولچسويام ازل ياشيمدان،
كۇنلوم آيرى گزير جان سيرداشيمدان،
داغيرير هوشومو، آليرباشيمدان
سوزولوب گىئەندە خيالاگۇزلىر.

گردنين مينادير، بۇيون تماشا،
آى دا حسد چكىر او قلم قاشا.
بيرجوت اولدوز كيمى وئريب باش - باشا
يانيب شعله سالىر جمالاگۇزلىر

۵۰ / یادا سال منی

منیم سئوگیلیمدیر اوگؤزل پری
قوی اوزه وورماسین کئچن گونلری
من قدریلنم ازلدن بری،
سیزینله یئتمیشم کمالا، گؤزلر.

جهاندا هر حکمی بیر زامان وئیر،
دونن دۇران سورن بوگون جان وئیر.
ایللر خسته سی یم، یارام قان وئیر،
سیزمنی سالدینیز بو حالا، گؤزلر.

آنانین اؤیودو

گئییب عسگر پالتارینی، سلاحلاندی قهرمان
اونون پولاد سینه سینه سیغیشمادی اورگی.
دایان! - دئییب، یاخین گلدی، اؤپدو اونون آلتیندان
یای گونونون خوش سحری، بیرده داغلار گولگی.
- آنا! گئتدیم، سلامت قال! - دئییب اؤپدو قارینی.
آنا ایگیت بالاسینا آجدی اؤز قوللارینی،
اوز - گؤزوندن اؤپه - اؤپه باغرینا باسدی اونو،
آنا یوردون بو قهرمان، بو ناموسلو اوغلونو.
دئدی: «اوغلوم، گؤزبیه گیم، سن ای عؤمور چیچگیم!
تاریخلرین شاهدی دیر منیم بو آغ بیر چگیم.
گؤروم کی، قهرمانسان سنه حلالدیر سودوم.

قولاغيندا ياخشى قالسين منيم سنه اوڭودوم:
 بيز سنسيزده دولاناريق، اوغور اولسون يولونا!
 قيلنجيني چالان زامان قوت گلسين قولونا!
 سن دوشمنين قاباغيندا ايگيت ترين وقارلا!
 توفنگيني تميز ساخلا، آتيني دا تومارلا!
 اوڭ يئرینده اولسون گرک ايگيدین یار - ياراغی،
 هرگون يئنی بير ظفرله گلسين اونون سوراغی.
 ايگيت بالام، هر چند کی اوڭ آنانام من سنين،
 چورگی ايله بويوموسن بيزيم آنا وطنين
 بيزيم ائللر کور اوغلولا، چاپايغیلار يورودودور،
 هر نفری گولله باتماز، توپ داغیتماز اوردودور.
 پاييز وقتی باغچاميزین هئوالاری دکنده،
 شافتاليلار شیرله نيب بوداغینی اکنده،
 گوندررم سوقاتینی - سنين ده اوڭ پايینی،
 سن ده آرتير اوڭالينله ظفرلرين سايینی،
 گئت، دوشمنين قاباغيندا ايگيت ترين وقارلا،
 توفنگيني تميز ساخلا، آتینی دا تومارلا».
 عسگر آرتیق يولا دوشدو، داغ ترپندی يئریندن،
 گونش يایدی شعله سینی وطنين گوڭيلريندن
 آنا باخدی اوڭ اوغلونا، سودا سپدی دالینجا...
 شاعیر قلبی بو صحنه دن الهامینی آلینجا.
 - ياشا - دئدی - ای قهرمان! ياشا - دئدی - ای وطن!
 سونرا شاعیر دوداقلاری اوڭدو آنا اليندن.

شفقت با جیسی

گل آنا یوردومون قیزی، گلینی.
ایندی هنر وقتی، غیرت دمی دیر.
سن ده اسیرگمه کؤمک الینی.
هر سؤزون، صحبتین جان ملحمی دیر.
آدین شرفلی دیر سنین، ای قادین!
داهیلر آناسی چاغریلیر آدین.

الینله قوردوغون بارلی باغچالار
توفانلار قوپسادا سارالیب - سولماز
بیزیم بویثرلرده بیر مثل ده وار:
«اصلانین ارککی، دیشی سی اولماز!»
جبهه لر چاغیریر، گل دوشه ک یولا،
ظفر بیزیمکی دیر، اوغورلار اولالا!...

ازلدن تمیزدیر، صافدیر اوره گین.
بیرده شاعیرانه طبیعتین وار.
حیات عاشیقی دیر عشقین دیلگین
دیلده داستان اولان محبتین وار.

وارا ولسون جهاندا، عشقین املین.
وارا ولسون دائما یارادان الین!

گل چرخاق جبھه یه، امر ائدیر وطن.
سن ده بومیداندا کوکریب چاغلا!
دوشمنین گولله سی دگسه سینمدن
مئهریبان الینله یارامی باغلا!
حیات وئره جکدیر بیرجه درمانین
الینله یازیلین حؤکمو زامانین

گل ایندی جبھه ده یولداش اولاق بیز،
بیرجوت اصلان کیمی ووروشاق قوشا.
ظفرله قورتار سین مبارزه میز،
سونرا اؤز ائوینده بختیار یاشا.
وطنین گؤزلری ایندی بیزده دیر.
آزادلیق چیراغی الیمیزده دیر!

گل، آی جمالینین صاف شعله سیندن
بیرده ایشیقلا نسین سینتمده اوره ک.
گل، وطن عشقینین یوروش سسیندن
سئل کیمی کوکریب هجوما کئچه ک.
آشیب شیش داغلاری، مئشه لیکلری
گونده بیر ظفرله گئده ک ایره لی.

گل قیزیل اوردویا ساریل بوگونه!
پارلا یاز گونونون سحری کیمی
توتوم اوزنگینی، قالخ آت اوستونه.
سن قاجاق نبی نین هجری کیمی

۵۴ / یادا سال منی

هجومه کچد یکجه نعره چکیب سن،
گونش نور تۆکه جک اوستونه گۆیدن.

الینله قوردوغون بارلی باغچالار
توفانلار قوپسادا، سارالیب سولماز.
بیزیم بو یئرلرده بیر مثل ده وارا!
«اصلانین ارکگی، دیشی سی اولماز»
جبهه لر چاغیریر، گل دوشه ک یولا.
ظفر بیزیمکی دیر، اوغورلار اولالا!...

تارلانغمه سی

اوفوقلر قیزاریب، گولنده سحر
بولبول اۆپه - اۆپه اویاتسین گولو.
چیرماییب قولونو قیزلار، گلینلر،
ییغسین قوجاغینا ساری سونبولو.
تورپاغا دوشمه سین هوایی بیر دن،
چۆرک بول اولارسا، باسیلماز وطن!

موغان صحرالاری بیر تماشادیر،
بوغدا زمی لری قوشا - قوشادیر.
هر انسان اوغلونو چۆرک یاشادیر.
بول تاخیل بئجرسه آنا یوردوموز،
توفنگی برک توتار قیزیل اوردوموز.

تۆكولسون خرمنه چؤللرين وارى،
«بوشالديم» دئمه سين ائلين انبارى.
بوگون عسگر دوشن مرد اوغوللارى،
گلين، دوز - چوركله يولا سالاق بيز،
ديلدن - ديله دوشسون تارلا نغمه ميز.

اوفولر قيزاريپ گولنده سحر،
بولبول اوپه - اوپه اوياتسين گولو.
چيرماييب قولونو قيزلار، گلينلر.
يىغسين قوجاغينا سارى سونبولو.
تورپاغا دوشمه سين هوايي بير دن،
چۆرك بول اولارسا، باسيلماز وطن!

آذربايجان بالاسى

سووهت اتفاقي قهرمانى
اسرافيل محرم اوغلو محمد اوفاي
اتحاف ائديرم

شاعير نظامى نين گؤزل وطنى،
قوينوندا بسله ييب بۇيوتدو سنى،
اوخشادى آلتينى اولدوز لوگوئلر،
آچدى قوجاغيني گول اوزلو سحر.
بيرياندا خاج بولا، بيرياندا قوشقار،
بيزيم دونيا گؤرموش او قوجا داغلار،

كېزىن گۆي گولون تميز هاواسى.
 قايلار دۇشوندە قارتال يىواسى،
 او داغلار مولكونون مېن چوبان سسى،
 كھريز باشىنداكى چينار كۆلگە سى
 سىن قىستىنە دوشدو ازلدن،
 سىنە دن سۆز قوشوب شعر دوزلدن
 ائللر مجلسىندە اوتوروب دوردون.
 كۆنول ترلانىنى بوردان اوچوردون.
 عاشىقلار ساز توتوب سۆز آچان زامان
 داستانلار ائشيتىدىن قوچ كور اوغلودان.
 سىچرايىب قىراتىن بئلىنە قالخىدىن.
 سئل كىمى كوكره يىب، سوكىمى آخىدىن.
 مصرى قىلىنچىنى چالدىن دۇرت يانا،
 دوشمنە گل دۇدىن مرد - مردانا.
 ايللر دولاندىقجا سن دولدون ياشا.
 گۆزەللر بويونا ائتدىن تماشاش...
 بىر يىردە دىنجه لىب دورمادان بىرآن
 كىچدىن درە لردن، آشدىن داغلاردان،
 گاه قىلىنچ اوينا تدىن، گاه نىشان آتدىن،
 توراجلى چۆللردە سن آت اوينا تدىن.
 سن دە ايگىتلىرلە چىخىب سوره گە
 تويلارىن نمرى منىمدىر دئىيە
 اۆز كهر اورگنى چاپدىن دۇرت نالا،
 قويمادىن نمرى باشقاسى آلا.
 او زامان كۆكۈنە سىغمادى وقار،
 بىزىم دونيا گۆرموش عارف قوجالار

بارماقلا گوستردی سنی او زامان
قهرمان دئدیلر سنه، قهرمان!

کننده دئیرلر کی بیر بوغا وارمیش،
او شیش بؤینوزو ایله آدام وورارمیش،
الیندن انسانلار گلیرمیش تنگه،
کیمسه گیریشمز میش اونونلا جنگه.
ناخیر قاییداندا بیر آخشام چؤلدن
اوز - اوزه گلیمیسن او بوغایلا سن:
«بوغا، بو عادتدن بیر دفعه ال چک!»
یئنه می اجلسیز انسان اوله جک؟»
بوغا توکلرینی قاباردیب بیردن،
سنی بوینوزلاماق، وورماق ایسترکن
بئینینه سیچرامیش غضبیدن قان.
بوغا نعره چکیب شیغییان زامان
دارتاراق حیوانین بوینوزونو سن
چکیب چیخارمیشان اونو دییندن.

اوخوجوم سورماسین بوسؤزلر نه دیر،
نه دئییم... بلکه ده بیر افسانه دیر.
قوی اولسون، ائللر دیر یاردان بونو،
ئللر سئوه جکدیر اؤز مرد اوغلونو.

اوگون کی دیللندی توپلارین سسی،
اوگون کی اولومون ایلان نفسی
یا ییلدی غفلتاً آنا تورپاغا،

سن وطن عشقیله قالخدیڭ آیاغا...
 سن قیزیل اوردویا گئتدیڭ یگین زامان
 آلنیندان اؤپهرک دئمشیدی آنان:-
 «گئت اوغلوم! یولونا اوغورلار اولسون!
 وطن محبتی سنه یار اولسون!
 دؤیوشده دوشمنه آرخا چئویرسن
 سودوم حرام اولسون سنه بوگوندن!...»

سن عسگر اولدوغون او وقتدن بری
 قالدی قولاغیندا آنا سؤزلری.
 نه یاغمور، نه یاغیش، نه بوران، نه قار،
 نه ده فیل خورتوملو دهشتلی توپلار،
 نه دوشمن حیلہ سی، نه دومان، نه چن،
 نه ده کی باشینین اوستوندن کئچن
 قارا قارغالارین اؤلوم خبری
 سنی قورخوتمادی اوگوندن بری
 اوشوتمه دوشمه دی جانینا بیرآن،
 گولله لر چویویوب کئچدی یانیندان...

شهرتین اولموشدور دیلرده داستان،
 هنرله یارادیر شهرتی انسان،
 آدینلا فخر ائدیر بیزیم یاماجلار،
 موغان چؤللرینده اؤتن توراجلار.
 آدینلا فخر ائدیر بیزیم آنالار،
 گوئی گولون اوستونده سوزه ن سونالار،
 آدینلا فخر ائدیر شعرله صنعت،

اۆلمز قهرمانلىق اۆلمز محبت!
سندن عاشىقلاردا دئيب جوشورلار،
آدينا اينديدن داستان قوشورلار.
اوخو بو شعريمى، آل سلامى
گۆزومده قويمادين منيم كامى...
اينان كى عالمده نه قدر ساغام
سنين داستانينى من يازاغام.

حيات فلسفه سى

قوشلار قاتار - قاتار ائللردن كئچر.
بشر نسيل - نسيل دونيادان كؤچر
انسانلىق گاه زهر، گاه شربت ايچر...
ازلدن بئله دير حكىمى زامانين
دويونلوبير سيرى وار آسمانين!

چرخينى قوردوقجا دورانين الى
بعضاً آغلار اولور بعضاً گولمه لى...
انسانين ان بؤيوك عشقى، املى
بعضاً اصلان كىمى چيرپينير دارد،
بعضاً ده غرق اولور فيرتينالاردا...

دگيشير سمتينى دائما سولار،
دگيشير فكرلر، دونور دويغولار.
كائنات توتمايير بير يئرده قرار:
چارپير سينه سيني قايايقلارا،
اوگاه قيشا چيخير گاه دا باهارا!!

۶۰ / یادا سال منی

دونیا بناسینی قورانندان بری،
سعادت آدلانان اوگوژل پری
گل! - دئییه سسله میش قرینه لری.
یازیققلار اولسون کی، هله انسانلیق
گلیب قوووشمامیش اونا بیر آنلیق.

ای دونیا گوزه لی، قاجما بشردن!
انساندیر آیران خیری شردن...
گل اونون عشقینی اوجوز توتماسن،
قلبی وار، حسی وار هر محبتین
قارالماز اولدوزو ابدیتین!

اؤلوم بیر ابلیسدر، حیات بیر ملک!
وارلیغی ایزله بیر هئچ لیک کؤلگه تک...
ایشیق قارانلیقلا پنجه لسه رک
یاشاتماق ایسته بیر جهاندا بیزی،
گونش سلاملا بیر اراده میزی!

یامانلیق، یاخشیلیق دورموش اوز - اوزه،
دیلسیز عصرلردن میراث دیر بیزه
اسیر باهار یئلی قیلریمیزه،
لاکین آرخاسینجا کفن گئییر قیش،
طبیعت وارلیغا بئله قارغامیش.

بیربایرام سؤزو وار، بیرده کی ماتم،
نشئه بیر عالمدر، غصه بیرعالم.

حيات اۋز آتىنى سورور دمام.
اودلار ايچيندهده هر بير منظره
يئنه قانات وئيرير دوشونجه لره!

ئينه ده انسانين خيال شهپرى
گزير فضالارى، گۆى دنيزلىرى.
سن اى سعادتين گۆزل سحرى!
آلقيشلا انسانين پاك املينى،
اوزات يئر اوزونه هنر الينى!

زاماندير، بشرين امدادينا گل!
خسته بير گۆز ندير هنر سيز امل...
هنر سؤيله ديگيم او قدر تلى ال
بوتون كائىنا قوى قانات گرسين،
بشر كاروانينا او يول گوسترسين.

هنر قانات وئرسين تورپاغا، داشا،
دنيزلر چاتىليب گلگىن باش - باشا
آزادلىق اوردوسو وارسين بير باشا،
هر ظفر داستانى يادگار اولسون،
اؤلوم تسليم اولسون، حيات وار اولسون!

دونيا يا بير شهرت يارانمىشيق بيز،
گونش چوكمه مىشدير قارائليغا ديز،
قوى اؤلسون يامانلىق، او خائن ابليس!...
ياخشىلىق چاغيرسين هر قليبى نئى،
قورتاراق زنجيردن پرومته يى!...

فلاکت قوجالمیش... قارت دیر او کۆپک.
اونون سوموکلری تئز چورویه جک...
سعادت - گنجلیک دیر، آدی - گله جک!
اونون گۆزلرینده حیات عشقی وار -
وار اولسون گله جک! وار اولسون باهار!

۱۹۴۲

شاعرین سلامی

کؤنول قوشو داغلار آشیب قونار سیزین جرگه نیزه،
آنا یوردون سلامینی شعرله سؤیله یر سیزه.
قورودوقجا یاغی لاردان اوزاق شرقین ائللرینی،
هر نعره نیز سئویندیریر آذربایجان چؤللرینی.
بیزدن اوزاق دوشسه نیزده سیزینله دیر اوره گیمیز.
حلال اولسون ایگیتلره بیزیم حلال چوره گیمیز.
بویال آدام بویدا قالخمیش بیزیم بوغدا زمی لری،
آج قالمامیش وطنیمیز یاراندیغی گوندن بری.
سحر - سحر شئه دوشنده قیوریم تئللی گوللر اوسته
چیخیر وطن گۆزه للری تارالارا دسته - دسته.
میوه دریر، آلاق وورور، درز باغلا بیر اوت بیچنلر،
دورنا گۆزلو بولاقلاردان جئیران کیمی سو ایچنلر.
یالنیز سیزین عشقینیزله گولومسه بیر بو عالمه
محببتسیز یاشایانا بو دونیادا انسان دیمه!

سیز نگران قالمایین هئچ آنانیزدان، باجینیزدان،
سیزه خیر دوعاچی ییق بیر اورکدن، بیر آغیزدان.

گون اولسون كى، ساغلىق ايله آنا يوردا گله سىنيز،
قوهوم - قارداش بير مجلسده اورك دولو گوله سىنيز.
گون اولسون كى هامىنيزلا بير شادلاق، بير اورتوراق،
چينارلارين كؤلگه سينده خالچا ساليب مجلس قوراق.
گون اولسون كى، تويونوزا دوستلار قوناق گلن زامان.
بير چمنده دؤره ووروب من ده دوشوم اؤز آتيمدان.
آتا - بابا قايداميزلا شربت ايچيب پيلوويئيك،
دوشمه ده سفره آچيب، چاي اوستونده ناغيل دئيه ك.
گون اولسون كى، هر بايرامدا سىزىنله بير پالتار گئيم،
من ايگيتلر شرفينه هر مجلسده شعر دئيم.
گون اولسون كى، بودونيا داگورونمه سين قاندا ان اثر،
بير آنانين قلىبى كىمى گولسون گونش، گولسون سحر!
منيم وطن قارداشلاريم، آلين منيم سلامىمى.
گؤزلىمده قويماين سىز بو آرزومو بو كامىمى...

۱۹۴۲

داغلار

بينه لرى چادير - چادير
چوخ گزميشم اوزوم، داغلار!
قدرتينى سىزدن آلدى
منيم سازيم، سوزوم، داغلار!

مارال گزه ر آستا - آستا،
انيب گلر چشمه اوسته.
گوزوم يولدا، كونلوم سسده
دئين، تشجه دوزوم داغلار؟

۶۴ / یادا سال منی

هر اوبانین بیر یایلاغی،
هر ترلانین اؤز اویلاغی،
دولایلاردا باهار چاغی
بیر دویونجاگزیم، داغلار!

قایالاری باش - باشادیر
گونئی لری تاماشادیر.
گؤدک عؤمرو چوخ یاشادیر
جانیم داغلار، گوزوم داغلار!

بیر قوناغام بو دونیادا،
بیر گون عؤمروم گئدر بادا،
وورغونودا سالار یادا
دوز ایلقارلی بیزیم داغلار.

۱۹۴۲

گوله-گوله

مارال چیخدی داغ دوشونه
سحر وقتی گوله - گوله،
سول الیه ساغ دوشونه
بیر گول تاخدی گوله - گوله.

بیلرزیگی آغ آلتوندان،
یثره دوشدو گؤی آتیندان...
آلاگوزلر قاش آلتیندان
سوزوب آخدی گوله - گوله.

دئدیم: «آی قیز، نه دیر آدین؟
دئدی: «منم، گوزون آیدین
دئدیم: «بیزه دوست اولایدین!»
دونوب باخدی گوله - گوله.

دئدیم: «آیدیر، گوندور اوزون؟»
دئدی: «منی دیندیر اوزون!»
گلدی جوان عؤمروموزون
ترلان بختی گوله - گوله.

آی دولاندی، ایل دولاندی
اونودولدو عشقین آندی
او وئردیگی سؤزو داندی
داشا چاخدی گوله - گوله.

۱۹۴۲

منه بئله سؤیله دیلر

گوروب تانیش اولمادیغیم
قایغی سینا قالمادیغیم
شعر دوستو بیر انساندان
بیر خاطره سویله دیلر:
«بیزیم ائللی بیر قهرمان
بیر یارالی قیزیل عسگر
سون نفسه سنی آندی
دنیز کیمی دالغالاندی...

دئی: «دوقتور! امان، دوقتور!
 ساغلیغیما گمان یوخدور...
 بیچاغینی ساخلا بیردم.
 بیلیرم کی، اۆله جه یم...
 گوزوم یولدا، کونلوم سسده،
 دینله منی سون نفسده
 قوی وورغونون سوزلریندن
 بیر بند دئییم سون دفعه من
 سن ده ائشیت بو نغمه نی
 قوی دولاشسین او عالمی
 «اثل بیلیر کی، سن منیمسن
 یوردوم، یووام مسکنیمسن
 آنام، دوغما وطنیمسن
 آیریلارمی کونول جانندان؟
 آذربایجان! آذربایجان!»
 دئییب بو سون سؤزلرینی
 یومدو قارا گؤزلرینی...»
 داها بس دیر، دایان بیر آزا!
 یامان خبر اوزون اولماز...
 یاخشى بیلیر بونو عالم
 من آغ گونلر شاعیری یم.
 آنجاق یامان بیر خبردن
 دنیز کیمی بولاننام من...
 آچیلما بیر قاش - قاباغیم
 آغیر آیلا، ایللر کیمی
 چیچک آچماز کونول باغیم
 سوسوز قالان چوللر کیمی.

آيلار كئچير بو صحبتدن
جانيمدا بير كولك اسير
دوشوندوكجه، دويدوقجا من
بوتون عالم قولاق اسير...
هارا گئتسم، نه يه باخسام
يئره باخسام، گؤيه باخسام
گورمه ديگيم او قهرمان
گوزلريمه باخير هر آن...
او منيمله قوشا گئدير
نه يسه مندن طلب ائدير.

گوزهل دوست، ديتله سين قوى منى عالم!
بو شعر قليبمدين قوپان بير سس دير
سنين عشقين كيمي بو مقدس دير
بعضاً ياشا دونور گوزلريمده غم...
سن كى، سون نفسه وطنى آندين
چايلارين آخيني دا ياندى بير آن
سن كى، عشق اودونا مردانه ياندين
سيمانى گورورم، من آلودلاردان...
گورورم دائما قارتال سينه نى
بيرده او مهربان، او صاف اوزونو
قوينوندا گزدير سين، اولدوزلار سنى
ياز سين آسمانا آياق ايزينى...
يوخ، يوخ! اولدوزلاردا يئردن اوزاقدير
آدينى گؤيلره يازما ياجاقدير
ينه ده انسانا ياراشير ايلقار
او معصوم هيكلين قارشيميزدادير

بیزدن آیردیا سنی روزگار
 ئینه هنر تاجین باشیمیزدادیر
 قارداشیم گورورم، داغلاردان کئچن
 یاشیل دولایلاردا آیاق ایزینی.
 کورورم عشقیله گۆزو یول چکن
 داغلار گوزه لینی، داغلار قیزی.
 بودور، دونیا گۆرموش او قاری یا باخ.
 معنالی گۆزلری انتظاردادیر.
 آغارمیش ساچلاری حسرتدن دوم آغ
 عۆمرو خزل کیمی سون باهاردادیر...
 لاکین سینه سینده دؤیونور اورک
 هر شئی اؤز سویونو اورکدن ایچر...
 آنا انتظارلا پنجه لشرک
 دئییر: «گوله جکدیر اوزومه سحر»
 اومید! مئهریباندیر او گۆزل پری
 او بیزه دارگونون کؤمک الی دیر
 او انسان قلیینده یاناندان بری
 قارانلیق یوللارین بیر مشعلی دیر!
 بوگون جبهه لردن قاییدی بکلن
 بیر وطن اوغلونون سیخدیم الینی
 اونون گوزلرینده سیر ائیلهدیم من
 سنین او مقدس، پاک املینی...
 بعضاً آخشام اوستو گلیرم ائوه
 یالنیز بوراخماییر خیالین منی
 اؤپدوکجه او غلومو من سئوه سئوه.
 اونون گوزلرینده گورورم سنی...
 ایللر گلیب کئچیر دوران خوش گلیر

آغ گونه قووشور يئنه ده وطن
سعادت عشقينه مجلس دوزه لير
انسانلار ديل آچيب دانيشير سندن.

بودور، گؤز ليريمده گولور گله جک
قارشيمدا محتشم بير هيکل دورور...
اطرافى باغچادير، يئرى گول - چيچک
يانيندا گؤيلره فواره وورور
باخير دسته - دسته انسانلار اونا
اوکيمدير؟ او آدسيز بير قهرماندير
اونون آنا قلبى - ايندى زاماندير!
آلقيش زامانينين اصيل اوغلونا!
سن اؤلدون عؤمرونون گنجليک ياشيندا
آدين سعادته يازيلدى سيرداش
ايندى هيکلى نين مرمر داشيندا
سنين سون سؤزلرين يازيلميش، قارداش
«اثل بيليركى، سن منيمسن
يوردوم، يووام مسکينمسن
آنام، دوغما وطنيمسن
ايريلارمى کونول جاندان؟
آذربايجان! آذربايجان!»

۱۹۴۳

سؤزون شهرتى

قاناتلان حسن عشق ايله! مکانين آسمانلاردير
گول اوزلو بير سحر سن کى - قوجاгинدا باهار واردير
سنين حوسنونده عشقين ده ياراتميشدير حقيقتدن

اورک دویماز، خیال کوسمز مقدس بیر طریقندن
روبا بین اینجه تئلردین... مین عالم وار ترانه نده
آدین «سۆز» دور اؤزون انسان! نه معنالی یاشار سنده؟!
شعورلار درس آلا هر آن سنین یئتگین کمالیندان...
شفققر، شعله لر پارلار حیاته گول جمالیندان...

نه معنا وارسا، بیل سۆزده، کونول دویماز بو معنادان
بشر دیر شهرتین یالتیز، امللردن یاراندین سن!
سنین فخرین ده، شانین ده زامانلار، الله اولچولمز
خیر سۆز، شاد خبر! سنسیز کونوللر شادا اولوب گولمز!
بوتون مجلسلرین فخری، دو یان هر قلبی زینتسن!
املر، آرزولار اؤغلو! بوتون دونیانی سیر ائتسن!
کۆنوللر مولکو یوردوندور... سنین مین همدمین واردیر
سنین سیار قاناتلارلا اوچان بیر عالمین واردیر!
سۆزون معناسی حد بیلمز! اوچوب یوکسل بو قدرته،
کمالین اینجی لر ساچسین، دانیش هر یئرده حکمتله
سۆزون عشقیله، قلبی ایله یاشار عالمده داستانلار
سۆزون سیار خیالیله گزه ر دونیانی انسانلار
سۆزون قلبینده گیزلنمیش بوتون داهیلرین عشقی
سۆزون قلبینده ساکین دیر گۆیون عشقی، یئرین عشقی
سۆزون شائینده شهرت وار، بو معنا غفلتا سولماز
چیچک سیز، سۆز سوز، انسانسیز، سعادتسیز باهار اولماز!
شعر، صنعت ازل گوندن سۆزون حسنویله یوغرولموش
زامانین سیرری سئوداسی، اونون قلبینده نقش اولموش
سن ای «سۆز» آدلانان نعمت! توکنمز بیر خزینه وار
باشیندان مین بوران کئچمیش، دگیشمیش قانلی دورانلار
فقط سنسیز نه بیر گولشن، نه بیر یارپاق گؤیر میشدیر

نه عشقین لاله زاریندان بیر انسان لاله درمیشدیر
 گؤزه لر، طرفه جانانلار دوداغیندا گول آچدین سن
 کونوللر مست اولوب گئتدی سنین سئودالی عطریندن
 شیرین صحبتله قتله دالار سئودایه همدملر
 مئهریبان، ایستی بیر سؤزله اوچار دردلر، کئچر غملر
 بویاقسیز، رنگسیز، اما سیز اولان سؤز دایما حق دیر
 سؤزون کئچمزسه بیر یئرده بویوکلوک ساده سوسماقدیر
 قانانلار مجلسندن کئچکه، فیض آل سوزله صحبتدن
 فقط قانمازلار آغزیندا دوشر لقمان دا قیمتدن
 ناحق سؤز اود وورار قلبه، فقط حق سؤز کئچر داشدان
 اوجوز سؤز قان قارالدارکی، کوسرسن دوستلا سیر داشدان.
 فلاکتلر دوغورموشدور ریالار، بیرده بهتانلار
 یالان سؤزدن حیات اومموش حیا سیز، قانسیز انسانلار
 گوزهل سؤز! قهرمانلیقلا کئچن بیر شهرتین وارمیش
 آدین داهیلر آغزیندا هجومسوز جبهه لر یارمیش...
 سینن اولدوزلو آلتیندا مظفر شانلی بیر اوردو
 بوتون عالم قوشون چکسه، آلتینماز دیر سؤزون یوردو!
 قیلینج دان، نیزه دن کسگین، زامان دان، اوخ دان او تگونسن
 بوگون هر نشئه یه بیر دوست، صاباح هر درده یئتکینسن
 بوتون قانونلارین حوكمو یازیلیمیش سؤزده بیر خطله:
 عدالت! اختیارین وار جان آلسان حقه حرمتله!
 حقیقت! اینجه دیر قلبین، فقط دونمز اراده ن وار!
 کمال! سن بیر گونشنس کی، جمالیندان شفق پارلار!
 محبت عؤمرو، سئوداسیز، یاشاتماق بیر جنایتدیر!
 گوزه للیک! جانلی بیر صنعت، ازلدن عؤمره زینتدیر!
 سعادت! سیررلر یوردو، مقدس بیر پری سن سن!

وطن! ناموس دا، وجدان دا یارانمیش شانلی حوسنوندن!
 وطن قوینوندا بسلنمیش امللر، آرزولار، شک سیز
 وطنسیز، یوردسوز انسانلار یاشار عالمده مسلک سیز!
 بو سؤزلر دیر منیم عشقیم، بو معنالار، باهاریم دیر
 بو قدسیت، بو شعریت منیم بیر لاله زاریم دیر!
 بوئون عالم چیچک درسین، عطیر چکسین بو گولشدن
 زامانین وارلیغین، حوسنون روبابیندن یارانیم من!
 یاز، ای وورغون کی، هر شعرین، سؤزون بیر یادگار اولسون!
 من اؤلسم ده، وطن عشقیم وطن مولکونده وار اولسون!

۱۹۴۴

استقبال ترانه سی

گونش لر، آی لار، اولدوزلار وقارایله دولاشدیقجا
 مظفر اوردوموز هر گون دنیز لر، داغلار آشدیقجا
 یثرین قلبینده توفانلار، تلاطم لر قویوب چاغلار
 سعادت آل گئیندی کجه، فلاکت یاس توتوب آغلار...
 مقدس انتقام عشقی قیلینچ چکمیش اوفوقلردن
 خیالیم تک اوچور گؤیده شفق لی، نورلو بیر یئلکن...
 او شیمشکدن قانات تاخمیش، سوزور گؤیلرده سرعتله
 او، انسان دیر، او، انسان دیر، او جالمیش عرشه قدر تله
 او، انسان دیر کی هر حق ی، نصیبی قهرمان لیق دیر
 هنر سیز ملتین یوردو گونش سیز بیر قاران لیق دیر!

هنر دیر عؤمره ایلک زینت، اونون حوسنونده معنا وار
 قیلینجلار، نیزه لر حقدن، هنردن شوق آلیب پارلار!

هنر انسانلا بىر يئردە، بىر آندا قاندان اولموشدور
 او ان پارلاق امللردن، اوميدلردن دوغولموشدور
 هنرسىز بىر نفس سونموش، گول اولموش آشياندېر، بىل!
 هنرسىز گونلر اولدوزتك باتار بىر - بىر، سوتر بىر - بىر
 هنرلە هر زامان، هر آن حقيقت نورو يانمىشدير
 بوتون زنجيرلرين حؤكمو هنرلە پارچالانمىشدير!
 هنر دونياسى آزاددير - فضالردن آشير قارتال
 فلكلر حؤكم ائدير گويا: او، علويتدن الهام آل!
 آتيل عمانە عشق ايله، قانات چال، دالغالاردان كئچ
 او عشقين، حقين اوغروندا سعادتن، باھاردان كئچ!
 صفاسىز بىر خيال اتدير هنرسىز بىر حقيقت دە
 هنرسىزلىك اطاعتسە، رذالتدير اطاعت دە!...
 زامانين شانلى اولادى قيلينچ تاخمىش بو ايمانلا
 آخار چايلار، ياشيل دوزلر بويانمىشدير قيزيل قانلا
 دومانلار، توستولر، قويموش قيلينجلار، توپلار آغزيندان
 حيات عشقيه اودلاردان، آلوللاردان كئچير انسان!
 منيم يوردوم دا صف چكمىش، قوشون توكموش وقاريله
 بو اولار يوردو سىرداشدير ازلدن ايلك باھاريله
 آلايلار جرگە لنمىشدير، اوچور طيارەلر، تانكلار
 اسير چوووغون قوپور توفان، يئرين قلىيندە يانغين وار
 زامانين قلبى دارغىندىر عؤموردن دير كئچن هر آن
 يانير گوزلردە مين شىمشك چاتيلمىش قاشلار آلتيندان!
 اوچوب سيار خياليملا اوزاقلاشديم بو عالمدن
 زامانلار آتلايب كئچديم، بىر استقبالا واردىم من
 بىر استقبال كى قوينوندا گول آچمىشدير بوتون عالم
 اونون اولدوزلو حوسنوندە

۷۴ / یادا سال منی

مظفر، شانلی کوکسندہ

نہ بیر غم وار، نہ بیر ماتم!

شہیدلر قبری اوستونده او استقبال قورولموشدور
بولانلیق چایلار، عمانلار، تمام یئر، گۆی دورولموشدور
کۆنوللر مولکونو توتموش، خزاماندیر بوتون دونیا...

امل آرزو، خیال، سئودا

اؤتور بیر سازدا، بیر سیمده، بیر آهنگ، بیر سعادتله

اؤتور هر قلبه، وجدانه، هر عشقه، حرمتله

گولور تورپاق، گولور انسان

او چیخمیش یاس لباسیندان

سما شفاف

چیچکلر صاف

یئرین قلبینده توی - بایرام!

گولور صنعت

گولور الهام!

گونش تک، نوره غرق اولموش بوتون خلقت!

چیراغاندیر تمام یئر، گۆی: نہ زنجیر وار، نہ بیر زیندان

بوتون انسانلیق آل گئیمیش، کئچن عؤمرون باهاریندان

قیلینجیلار، نیزه لر، اوخلار، آغیر توپلار پاس آتمیشدیر

کمالین حوسن عشقیله بشر جنت یاراتمیشدیر

خیال سیار پریلر تک سوزور گۆیلرده الفتله

چیچکلر، قوشلار، انسانلار دیل آچمیش بیر محبتله

قووشموش آیری عمانلار، نہ غربت وار، نہ حسرت وار

بیر عشقین شانلی حوسنو ایله گلیر دونیا یه انسانلار...

کمال حاکم ... سؤز آزاددیر...

خیال سیار... اورک شاددیر...

بوتون دونیا
دئیر گویا:
بوقارداشلیق شعاریمدیر!
طبیعتده
حقیقتده
نه معنا وارسا اولدن
او سئودادان یاران دیم من -
گوزه للیک ایلک باهاریمدیر!

خیال دیر بلکه بونلار آه، قوی اولسون داش دئیل انسان
خیال ادراکلا بیر یئرده گلیب کئچمیش زامانلاردان...
خیالسیز فکرین اولادی سفیل دیر، دائما آج دیر
حقیقت بیر گونشدیرسه، خیاللا، عشقه محتاج دیر!
قانادسیز بیر بوجک اوچماز، سورونمک قوردا عادت دیر
کمال سیار دوغولموشدور، خیال سئوداسی نعمت دیر...
خیالین حوسنو هئچ سولماز... بو صنعت دائما واردیر...
زامانی فتح ائدن ارلر یئنیلمز قهرمانلاردیر...
آلولاردان یول آچدیقجا سن اؤز نیزه نله، سونگونله
یاشار فکرین، گولر عشقین صاباحکی شانلی بیر گونله
چیراغباندیر تمام یئر گوئی: نه زنجیروار، نه بیر زیندان
بوتون انسانلیق آغ گئیمیش، کئچیر عؤمرون باهاریندان...
سما شفاف
چیچکلر صاف

يئرین قلیبنده توی - بایرام
گولور صنعت
گولور الهام!
گونش تک نوره غرق اولموش بوتون خلقت!

۱۹۴۴

منیم آرزوم

داددیمسا عالمین هر نعمتینی
دیلبر گوشه لرده اؤتدوسه عؤمروم -
دونیانین ان بؤیوک سعادتینی
بو بؤیلو چینارین آلتیندا گؤردوم

ب. عادل

شاعیر! نه اینجه دیر روبابین سنین!
اوچوردور روحومو چالدیغین بوساز
وطن تورپاغیندا بیتن گولشنین
یارپاغی سارالیب چیچگی سولماز

او سجده قیلدیغین چینار کؤلگه سی
منیم ده شعریمین قبله گاهیدیر
قوربانى اؤلدوغوم اودلار اؤلکه سی
حوسنونده، عشقین ده ایلک صاباحیدیر

سن آنا تورپاغى قارىش - قارىش گز
هر داشين آلتيندا بير گوهر آختار
عشقينه، قلىينه ياد اولايلىمىز
وطن سئوگىسى ايله يانان صنعتكار

شاعير! يوواسيندان ترلانى سسله
قارتال قانادينلا فضالارى آش!
بو ايلك محبتله، بو ايلك هوسله
من كئچن يوللارى سن ده كئچ، قارداش!

وقتدير، بو عشق ايله بير داستان باشلا
مين اورك ديل آچسين هر وراغيندا
بابالار يوردونو سن ده آلقيشلا
بىزيم واقف كىمى كور قىراغيندا

هر اوتون، چىچگىن اوژ آدىنى ياز
هر انسان عؤمرونون بير كىتابى وار
معناسىز گوزه للىك خاطرده قالماز
سنه ساربان اولسون بويوك آرزولار

دانىشدير تورپاغى، هر سىررىنى آچ
اوخويوب دويماسين نىسللر اونو
كمالين حوستوندن گونشه نور ساچ -
اونون نه ايلكى وار، نه ده كى، سئونو

۷۸ / یادا سال منی

شعر روبایینی سن اورکله چال
اورکسیز دئییلن سؤزلر ساختادیر
سنه اوغلو دئییر بوگون استقبال
ائله ظن ائتمه کی او اوزاقدادیر!

گله جک عشقیله یانان بیر اورک
عقلین فضا سیندا بال و پر آچار...
استقبال ادراکلا شفق له نه جک
هر تیلسیملی یولو بیر هنر آچار...

اوچ، اوچ! سن خیالین آسمانیندا
هر داشا، تورپاغا قانات وئر، قانات!
اعتلا حوسنو وار انسان قانیندا -
بیزه یوکسل دئییر آنامیز حیات!

۱۹۴۵

منیم روباییم

دئمه سوسدو روباییمین تئلری
هر پرده ده بیر نواسی وار اونون!
خبر وئرین، سئویندیرین ائلری
ایندی بئله یوز هاواسی وار اونون!

منیم شعریم اولاد اولدو تورپاغا
حیات وئردی هر سارالمیش یارپاغا

نفسيمدن داغلار قالخدى آياغا
بو يئر لرده مين صداسى وار اونون!

ترلان طبيعيم هاوالا نيب اوچسادا
شيمشك اولوب، بولوتلاردان كئچسه ده
فضالاردان سيزه صحبت آچسادا
وطن آدلى اؤزيو واسى وار اونون!

سئوديم قيزيل بايراغيني، اى سحر!
خوشبخت اولور بودونيا دا سئونلر
حيات دئدى ياراتديغيم هر سحر
اثللر بيلير نه معناسى وار اونون!...

سینه مده دير وطنيمين حق سسى
سازيمدادير آزادليغين نغمه سى
سعادتدير اونون عشقى، هوسى
احتشاملى بير دونياسى وار اونون!

اودلار يوردو، عهديميز وار ازلدن
بو ايلقاردان نه من دؤندوم، نه ده سن
آنا قليبين بير عماندير، اى وطن!
وورغون كيمى بير غواصى وار اونون!

یاندیر یلان کیتابلار

جلاد! سنین قالاق - قالاق یاندیر دیغین کیتابلار
مین کمالین شهرتی دیر، مین اورگین آرزوسو...
بیز کوچوروک بودونیدان، اونلار قالیر یادگار
هر ورقه نقش اولونموش نئجه انسان دو یغوسو
مین کمالین شهرتی دیر، مین اورگین آرزوسو...

یاندیر دیغین او کیتابلار آلولانیر... یاخشی باخ!
او آلولار شعله چکیب شفق سالیب ظلمته...
شاعیرلرین نجیب روحو مزاریندان قالدخاراق
آلغیش دئییر عشقی بؤیوک، بیر قهرمان ملته
او آلولار شعله چکیب شفق سالیب ظلمته...

جلاد! منیم دیلمده دیر بایاتیلار، قوشمالار
دئی، اونلاری هئچ دویدمو سنین او داش اورگین؟
هر گرایلی پرده سینده مین آنانین قلبی وار...
هر شکسته م اولادی دیر بیر مقدس دیلگین
دئی، اونلاری هئچ دویدمو سنین او داش اورگین؟

سویله، سنمی خور باخیرسان منیم شعر دیلمه؟
قوجا شرقرین شهرتی دیر فضولی نین غزلی!
سنمی «ترکه خر» دئییرسن اولوسوما، ائلیمه؟
داهیلره سوت وئرمیشدیر آذربایجان گوزه لی...
قوجا شرقرین شهرتی دیر فضولی نین غزلی!

جلادا! یانیب اود اولسادا، کوله دونمز آرزولار
طبیعتین آنا قلبی قول دوغمامیش انسانی!
هر اورگین اؤز دونیاسی بیر سعادت آرزولار
قانلار ایله یازیلیمیشدیر هر آزادلیق داستانی...
طبیعتین آنا قلبی قول دوغمامیش انسانی!

ازل باشندان دوشمنیمدیر اوزو مردار قارائلیق...
هر تورپاغین اؤز عشقی وار، هر ملتین اؤز آدی
کائئاتا دگیشمه رم شهر تیمی بیر آنلیق
منم اودلار اولکه سینین گونش دونلو اولادی!
هر تورپاغین اؤز عشقی وار، هر ملتین اؤز آدی!

نه دیر او دار آغاجلاری، دئی، کیملر دیر آسیلان؟
اویونجاقمی گلیر سنه وطنمین حق سسی؟
دایان!... دایان! اویاق گزیر هر اورکده بیر اصلان
بوغازیندان یاپیشاجاق اونون قادیر پنجه سی
اویونجاقمی گلیر سنه وطنمین حق سسی؟

جلادا! سنمی، دئی، قیریرسان فدائیلر نسلینی؟
ملتیمین صاف قانی دیر قورت کیمی ایچدیگین قان!
زaman گلیر... من دیورام اونون ایاق سسینی
شهیدلرین قیام روحو یا پیشاجاق یاخاندان
ملتیمین صاف قانی دیر قورت کیمی ایچدیگین قان!...

بیر ورقله تاریخلری، اوتان منیم قارشیمدا
آنام تومریس کسمه دیمی کیخسروین باشینی؟

کوراوغلونون، ستارخانین چلنگی وار باشیما
نسیللریم قویما یا جاق داش اوستونده داشینی
آنام تومریس کسمه دیمی کیخسروین باشینی؟

سور آتینی، دؤرت نالا چاپ! مئیدان سنیندیر... آنجاق
من گورورم آل گئیینیب گلن باهار فصلینی...
قوجا شرقین گونشی دیر یاران دیغیم بوتورپاق
من ئیتیردیم آل بایراقلی انقلابلار نسلینی
من گورورم آل گئیینیب گلن باهار فصلینی!

۱۹۴۷

محبت الهاما چاغیریر منی

یئنه ده یام - یاشیل گئییدیر داغلار
گوز کیمی دورولور قایتار بولقلار
اریبیر گونئی لر دؤشونده کی قار
یاغیش دا ایسلادیر اوگوئی چمنی
طبیعت الهاما چاغیریر منی!

اوره ک دیل آچیرکی سؤنمه میش اودوم
هجوم باشلاییر منیم سوز اوردوم...
کونوللر مولکونده مین یووا قوردوم
اونوتماز عالمده سئون سئون
محبت الهاما چاغیریر منی!

گورورم، دان يئرى يئنه سوکولور
گۆيدن يئر اوزونه نورلار توکولور
زمى لر، تارلالار اوزومه گولور
گوزومده سارالير سونبولون دنى...
بو نعمت الهاما چاغيرير منى!

من يارانمايشام گۆيلر اولادى
ازل شهرتيمدير تورپاغين آدى...
بو عشقيم چوخونا قسمت اولمادى
شاعيريم! آچ پايللا سوز خزينه نى
شعريت الهاما چاغيرير منى!

اوکيمدير کولونگو داغ کيمى وورور...
کئچيجى بايراق دا يانيندا دورور
گورورم، او يئنى بير دونيا قورور
لقمانلار يازاجاق بو قرينه نى
بو حکمت الهاما چاغيرير منى!

جار چکير چرخلرين چاخناشيق سسى
قىزير بالتالارين پولاد پنجه سى
ياتماير موغانين، ميلين گئجه سى...
سسله نير وطنين چؤلر چمنى
بو قدرت الهاما چاغيرير منى!

چۆللره مین دسته کومسومول گلیر...
 دئی، کوردن، آرازدان نئچه یول گلیر؟
 آی ائللر موغانین ایللی بول گلیر
 صحرالار امر ائدیر: - یاز بو صحنه نی
 بو تهمت الهاما چاغیریر منی!

یوز داغین قوینوندا بیردنیز واردیر
 چینار لار ساحیلده قاتار - قاتاردیر
 همدیم لپه لر، گؤی دالغالار دیر
 اوچور قاییق لارین ایپک یئلکنی
 بو سرعت الهاما چاغیریر منی!

شیر واندایا سیریشیر باغلار - باغاتلار
 شنلیکلر یانیندا کیشنه شیر آتلار
 آخیر قوشون - قوشون ائلر، ائلاتلار
 الیه کشف ائدیر هر دینه نی
 بو صنعت الهاما چاغیریر منی!

موغانا سو گلیر، میله سو گلیر
 آخیشیب اؤز ائلی، اولوسو گلیر...
 تورپاغا انسانلیق آرزوسو گلیر
 باغریما باسیرام آنا وطنی
 بو الفت الهاما چاغیریر منی!

اورک دیل آچیرکی سونمه میش اودوم
هجوم باشلا بیر منیم سوز اوردوم
کونولر مولکونده مین یووا قوردوم
اونوتماز عالمده سئون سئون
محبت الهاما چاگیریر منی!..

لندن قاری سی

ازلدن انسانلار بیزیم دونیادا
نه قوجا یارانیر، نه ده کی قاری
آنجا ق عؤمرو بویو عارسیز اولسادا
قوجالدر انساننی عؤمرون یوللاری

لندن قاریسی دا انسانلار کیمی
بیروقت اوشاق اولدو، بیر وقت ده جوان
اودا اوشاق وقتی اوشاقلار کیمی
قالمادی کئفیندن، اویونلاریندان

ائله کی، گلینلیک یاشینا دولدو
آتاسی، آناسی رحمته گئتدی
بویوک بیر دولتین وارثی اولدو
هر آخشام بیر پارکا گزمگه گئتدی

بعضا پاريسه ده، واشنگتوندا
گئتدی، کئفه گئتدی اوپول زورونا

۱۸۶ / یادا سال منی

دولت قالما یا جاق بیرگون اونادا
تؤکمییه جکدیرکی پولنی گورونا...

اواره گئتمه دی، نییه ده گئتسین؟
نه ائو، نه عائله؟ محبت نه دیر؟
دئدی: «بو نعمته کاسییلار یئتسین،
منیم کی دولتیم بیر خزینه دیر!»

سئونلر اولدوسا لندنده اونو
سئومه دی، سئومه دی او هئچ بیر کسی
بیر آن اوخشامادی اونون کؤنلونو
عشقین محبتین خوش نشیده سی

آنجا کئفینندن ده قالمادی بیر آن
او بیرینجی گیردی هر بیر سالونا
جان اسیر گه مه دی تانیشلاریندان...
فراکلی سرلرده باش اگدی اونا.

ائله کی، اللینی آشیردی یاشی
آرتیق چکیلمه دی هئچ یئرده آدی...
لخله دی دیشلری، آغاردی یاشی
اونون قاپی سینی آچان اولمادی

سویودو گئت - گئده عؤمرون ایلری...
هامی اوز دؤندرادی، او یالقیز قالدی
قاری یالغیزلیغا دوشندن بری
مئیلینی بیر قوجا کؤپگ سالدی

يئدیرتدی، ایچیرتدی کۆپگی قاری
بعضاده ذوق آلدی میریلتیسیندان
ایته قوریان اولسون قارینین واری
آجیندان اولسه ده نئچه مین انسان...

اویئنه یاشادی، کئچدی یئتمیشی
سینه سی قورودو، بئلی بوکولدو
آغزیندا قالمادی ساغلام بیر دیشی
اونون ساچلاری دا دیدن تۆکولدو

بیرگون آیاغینی اوزاتدی قاری
سلامت چیخمادی بیرده صاباحا
برکییب آغا جا دۇندو قوللاری
یئریندن قالخمادی قاری بیرداها

بیرجه مکتوب قالدی اوندان یادگار
هر مکتوب یازیلیر بیر نیت اوچون:
«اؤلورم... سونسوزام، چوخ دولتیم وار-
ایتلری ساخلا یان جمعیت اوچون»

لندن غزئتلری یازدی بو زامان:
«دئمه یین کی قاری اولادسیز قالدی...
نه قدر بؤیوکموش باخین بو انسان!
اؤلنده ایتلری یادینا سالدی...»

بئله لری ده وار

گوز آلدادان بیر سوکیمی
گاه لال آخار، آستا - آستا
گاه دا ملر قوزو کیمی
اورک یاخار، آستا... آستا

نه بیر توپا، نه بیر یاسا
ایسته مزکی ایاق باسا
آدام اؤلوب، ائوده یانسا
دوروب باخار، آستا - آستا...

«یوزیول اؤلچر، بیر یول بیچر»
تمیز سویو اوفلر ایچر...
دئدیگینین اوستدن کئچر
آلتدان چیخار، آستا - آستا...

اؤزو قورخاق، جثه سی دار
آندی نی داتئز اونودار
سؤزلرینی چئینه ر اودار
هیء اوتقونار، آستا - آستا...

او «مرد» اولار یاخشی وقتده
چوخ دانیشار هنر حقده
چتین ایشده، برک آیاقد
تئز سیپیخار، آستا - آستا...

اورگی بوز، نفسی قار،
اوزدن گولر، اوزدن یانار...
آز ایشله ییب چوخ قازانار
آنجا ق تیخار، آستا - آستا...

او آشکاردا گیرر قینا
قیفیل وورار اوږز آغزینا
خلوته سه اونا، بونا
لکه یاخار، آستا - آستا...

نه یارادار، نه ده قورار
یارادانا آغیز بورار
قویو قازیب تله قورار
اؤده ییخار، آستا - آستا...

«تیلیسمی دیر او قهرمان»
قان دا آخماز یاراسیندان
اودون - سویون آراسیندان
اوزه چیخار، آستا - آستا...

غزل

ای کؤنول! مین نامه یاز بیر گول عذارین عشقینه
جان ائوینده سیره چیخ بیر خوش گذارین عشقینه

۹۰ / یادا سال منی

هانسی رسامین الیله جانلانیر دونیا اتوی؟
هر چمن مین غنچه آچمیش نوباهارین عشقینه!

گل، گل، ای سئودالی بولبول، گل گزک گولشنلری
سن گولون عشقیله دیللن، من ده یارین عشقینه

مجنون اؤز شوريله چوخ دا عالمه سس سالماسین
هانسی نامرد جان اسیرگر بیر نگارین عشقینه!

گون کئچیر، دۇران کئچیر... اؤز حؤکمونو وئرمیش زامان
تئی توتولسون، باده گلسین روزگارین عشقینه!

انسان اوغلو جان وئره پروانه تک آتشلره
دوز سؤزون، دوز ایلقارین، دوز اعتبارین عشقینه

وورغونون اؤز عالمی، اؤز قلبی، اؤز الهامی وار
مهر الفتدن یارانمیش بیر دیارین عشقینه!

غزل

هر باغین، هر باغچانین بیر بولبول شیداسی وار
هر دوین قلبین، عزیزیم، گیزلی بیر سئوداسی وار

روحو اوخشار، قلبی اوخشار اینجه بیر جانان سسی
گاه گولر، گاه آغلایار، هر دمده بیر معناسی وار

جان آلان هر نغمه نین معناسی یالنیز عشقدیر
گوز گؤروب ال چاتمایان اولدوز لو بیر دونیاسی وار

درد هیجران گونلریله عؤمرو اودلاردان کئچر
هر کونول بیر کارواندیر، بیر سوسوز صحراسی وار

بو ییله بیر سوز وارکی، وورغون ایندی بیر مجنون اولوب
شعر و صنعت آدلانان نازنده بیر لیلایه وار

غزل

مئی سیز، مزه سیز جان ایله جانان اولای بیلمز!
سئودا دئدیگین هر کسه مئیدان اولای بیلمز!

عارفلری دیندیرکی، نه دیر شعرا ییله صنعت؟
شاعیر یارانان امره پشیمان اولای بیلمز

کونلوم ائوی بیر گولشنه بتزرکی عزیزیم
مین باد خزان اسسه ده ویران اولای بیلمز!

قلبین، اورگین اودلارینا یانماسا بیر سوز
دیللرده، آغیزلاردا او داستان اولای بیلمز!

گیردیم گونشین قوینونا، مین بیر سحریم وار
بولبول ده منیم، گولده، زمستان اولای بیلمز

۹۲ / یادا سال منی

یوکسل، فقط انسانلیغا پیس گوزله باخانلار
دونیاده بیر آد قویسادا، انسان اولا بیلمز!

خوشبخت ائلیمین، یوردومون اؤز وورغونویام من
بوندان دا گوزهل بیر داها دوران اولا بیلمز!

غزل

عالمین سیرینه گل، گور نه گوزهل فطرتی وار
هر گولون هر چیچگین، اؤز آدی وار، صورتی وار

قولاق آس بولبولون آوازینا، سئودا دمی دیر
او چمن گوللرینین بیر - بیرینه الفتی وار
سیغماز ادراکه بو دونیا ائوینین سیررلری
وارلیغین حوسنو ازلدن نه بویوک قدرتی وار

دولاشیب عالمی لقمان کیمی معناگزیرم
چونکی، معنالی کئچن گونلرین علویتی وار

آی دا، اولدوزدا، گونش ده یثره حسرتله باخیر
هر بشر قلبینین اؤز مجلسی، اؤز صحبتی وار

منی یئلکن کیمی غرق ائتسه ده دریاده زامان
وورغون اؤلدو دئمه یین، بیر ابدی صنعتی وار...

شاعير، نه تئز قوجالدين سن!

نعمتسه ده گوزهل شعر
شاعير اولان غم ده يئير
عؤمرو كئچير بو عادتلە
او غورلو بير سعادتلە
گؤرن منى نه دير دئير!
ساچلارينا دوشن بو دن؟
شاعير، نه تئز قوجالدين سن!

دونن منه اؤز الينده
گول گتيرن بير گلين ده
گوزلرينده مين بير سئوال
هئيكل كيمي داياندى لال...
او بخته ورگوزه لينده
من او خودوم گوزلريندن:
شاعير، نه تئز قوجالدين سن!

او وچولوغا مئيل سالديم
گئجه - گوندوز چولده قالدیم
داغ باشيندان ائيب دوزه
بير اوخ كيمي سوزه - سوزه
نئچه جيران نیشان آلدیم
جواب گلدى گولله لردن:
شاعير، نه تئز قوجالدين سن!

۹۴ / یادا سال منی

بعضا اوجا، بعضا آستا
اؤتور سازیم مین سیم اوسته
آندی یالان، عشقی یالان.
دوستلوغودا رشوت اولان
اورک ییخان بیر ابلیس ده
اوزه واری دئییر هردن:
شاعیر، نه تئز قوجالدین سن!

ساچ آغاردی، آنجاق اورک
آلولدور اولکی تک
ساچ آغاردی، آنجاق نه غم!
ایلمده دیر هله قلم...
بیلیرم کی، دئمییه جک
بیر سئوگیلیم، بیرده وطن:
شاعیر، نه تئز قوجالدین سن!

من تلسمیرم...

دوستلار، باده لری قالدیرین ایچک!
گئجه اولدوزلودور، هاوادا سرین
دئمیرم مست اولوب دنیا دان کؤچک...
دئمیرم مئهریبان دوشونجه لرین

ایستی قوجاغیندا قیزیناق بیر آز...
قوی اوزانیسین گئجه کئچسین سحر

يوخويا گئتمه سين مجليسه كيلر
منيم صحبتيمدن يورولماق اولماز

هله يئر اوستونده، انسان يانيندا
دئييب دانيشماقدان دؤيما ميشام من...
اوزاداق عؤمرونو هر بير آنين دا
يئل كيمي كئچمه سين وقت اوستوموزدن

بو آيلى گئجه ده، بو داغ دؤشونده
بو سازلى، صحبتلى بولاق باشيندا
بو ساعت، بو دم
هئچ يانا هئچ يئر من تلسميرم!

سئوگيليم، قولونو بوينو ما دولا!
دئمه كي، يورغونام، يا قوجالميشام!
من هله دونيادان نه ذوق آلميشام؟
دور، بوتون عالمى گزه ك قول - قولا

يئننه ده فكريمين سيار يئلكنى
دنيزدن - دنيزه آتسادا منى
قورخما! اوركله دؤ «اوغورلار اول!»
دور، بوتون عالمى گزه ك قول - قولا

سئلردن، سولاردان يئين آخسام دا
شيمشكله ياناشى گؤيده چاخسام دا
نه شادلىق سيريتسين آتينى، نه غم
هئچ يانا، هئچ يئر من تلسميرم!

سن ده، اووچو دوستوم، تلسمه سن ده
 بو قارلی داغلاری قوی آستا آشاق
 او چای یانینداکی یاشیل چمنده
 آستا آددیملایب، آغیر دولاشاق

هر گوله، چیچکه سلام وئرمه سم
 خوش اوز گؤستره سم، خوش اوز گؤرمه سم
 نانه لر، ریحانلار اینجیه رمندن
 گوللرین یارپاغی توکولر دن - دن...

اودورکی یئل اولوب چولده اسمیرم
 هئچ یانا، هئچ یئره من تلسمیرم!

بولوت تئزکئچمه سین باشیمین اوستدن
 چای دا یاواش آخسین... سولار بویونجا
 باخیم هر دره یه، باخیم دویونجا
 اورک ترپنمه بیر او ترگی سسدن
 نه چیخار بیر آنلیق یانان هوسدن؟
 ائله ظن ائتمه کی آغیرلاشمیشام
 آیاغی ساریقلی شکست بیر قوشام
 قوی دونیا بویوسون، زامان اوزانسین
 بیرگونون عرضینده آیالارلا یانسین
 آل گونش، گؤزوندن نور یاغا - یاغا...
 عؤمرون کیتایینی تماملاماغا
 چوخ دا جان آتما سین الیمده قلم
 من تلسمیرم
 من تلسمیرم!

داغلار

اوستوندن کاروان یئریمز
سیخدیر دومانلارین، داغلار!
یایدا - قیشدا هئچ اریمز
قوزئی لرده قارین، داغلار!

او قیز یالدان تک آشاندا
ساچ کمره دولاشاندا
آتدان دوشوب یول آشاندا
من اولوم زوارین داغلار!

لاچین لارین گویدن ائنمز
قایالارین باخار دینمز
یامان گونده اوزون دونمز-
پوزولماز ایلقارین، داغلار!

اووچو گزر اوغرون - اوغرون
مارالارین دوشر یورغون
قوناق گلیب سیزه وورغون
سئوینسین گلزارین داغلار!

جئیران

یئردن آیاغینی قوش کیمی اوزوب
یای کیمی دارتینیپ اوخ کیمی سوزوب

یئنه اؤز سورونو نظاملا دوزوب
باش آلیب گئدیرسن هایانا، جئیران؟

ازلدن مئیلینی سالیب چوللره
بختینی تاپشیردین ییزیم ائللره
او قارا گوزلرین دوشدو دیلله
دیشلرین اوخشاییر مرجانا، جئیران!

بیر مثل قالمیشدیر آتا - بابادان
او چاردا توراجدیر، قاچاردا جئیران
بیر من دئیلم کی، حوسنونه جئیران
شهرتین یاییلیب هر یانا، جئیران

سکوتا غرق اولموش اورگیمله من
کئچیرم یئنه ده موغان چولوندن
یانیندا بالاسی، یاغیش گولوندن
اگیلیب سوا یچیر بیر آتا جئیران

ائلله کی، سون باهار مین بساط قورور
کوللاری - کوسلاری ییغیب اوچورور
سیخنایشیب بیر یئره، باش - باشا دورور
دوشنده چووغونا، بورانا جئیران

اون آددیم کناردا یاتما بیر تکه
گزینیر، او یلاغا باش چکه - چکه
گلن قارالتی دیر، یوخسا تهلکه؟
بیر اؤزونه باخیر، بیر اونا جئیران

اووچو، انصاف ائيله، كئچمه بودوزدن
او چوللر قیزینى آيیرما بیزدن!
قویما آغری كئچه اورگیمیزدن
قییما اؤز قانینا بویانا جئیران
نه گوزهل یاراشیر موغانا جئیران!

یادا سال منی

عاشیق شمشیر، دلی داغدان كئچنده
ككلیكلی داشلاردان خبر آل منی
جئیران بولاغیندان قیزلار ایچنده
ساز توتوب، سوز قوشوب، یادا سال منی

های ووروب، قیی ووروب، سس سال داغلارا
گؤزه لر او یلاغی، گؤی یایلاقلارا
منیم بو دردیمی دئی او یلاقلارا
سینمدن اوخلادی بیر مارال منی

او جئیران باخیشلی باخدی اوزاقدان
جانیمی اودلارا یاخدی ناحاقدان
یوز ایل ده دولانیب گئچسه او واخندان
اونو تماز عالمده اهل حال منی

گلمیشم گزمگه سیزین داغلاری
باخیم یایلاقلارا دویونجا باری

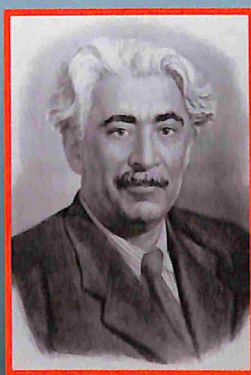
۱۰۰ / یادا سال منی

بو یئره شاعیرین دوشدو گذاری
گوزهل قارشیلادی خوش اقبال منی

بخت منی بو یئره قوناق گوندردی
گئدیرم، یاماندير آیریلیق دردی
دئمه صمد وورغون گلدی - گئدردی
اونوتماز بو اویا، بو محال منی...

Səməd vurğun

Yada Salməni

میریو - اول خیابان طالقانی ، نشر اختر
تلفن : ۵۵۵۵۳۹۳ - (۰۴۱۱) و ۹۱۴۱۱۶۶۸۹۷ -

شابک : X - ۴۳ - ۵ - ۸۱۰۵ - ۹۶۴